el Pou de la gallina .cat
Revista manresana d'informació i opinió

L'entrevista a Lluís Virós, historiador

Desembre 2012
Núm 282 - 4 €

DESCOBRIM LA COVA

Document publicitari.

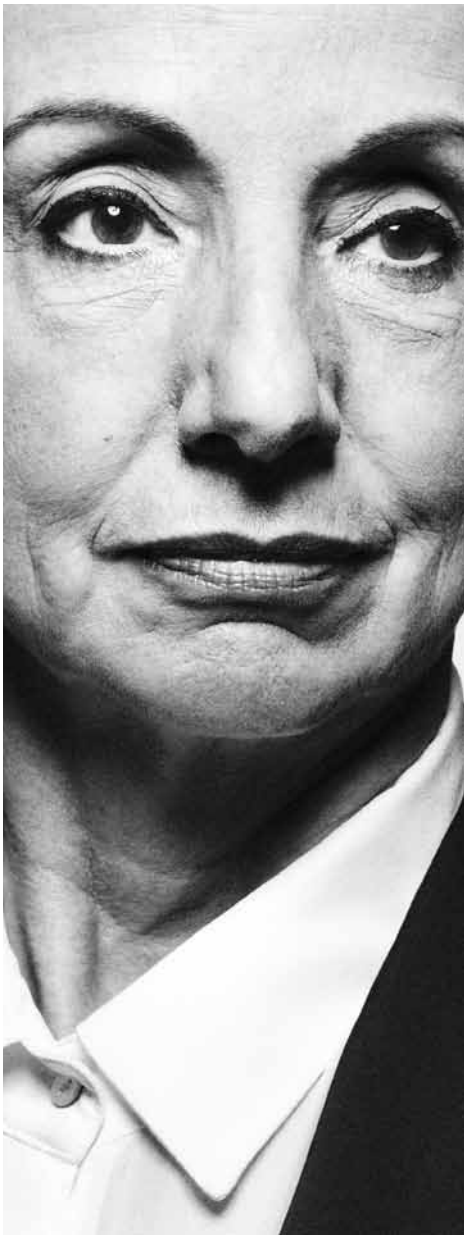

Carme Ruscalleda.

"Jo crec que la perfecció no existeix i que mai aconseguirem aquella puntuació de 10 punts que tots desitgem. I que ens equivoquem cada dia, però això no impedeix que no parem de treballar ni de buscar-la. I encara que sapiguem que no l'assolirem, hi arribarem a la vora."

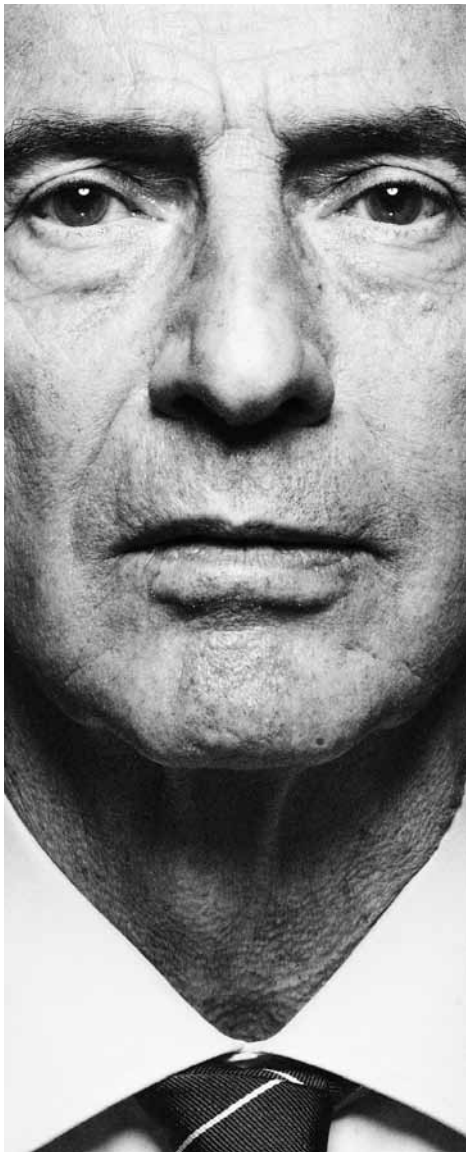

Santiago Dexeus.

"El seny és una part de l'ètica i crec que és una part molt important. I quan has mamat a casa certs valors, certes formes de veure les coses, això ja ho tens ben guanyat. Jo, la veritat, em sento molt recolzat per tot el que vaig aprendre de petit de la meva família, del meu pare i de la meva mare."

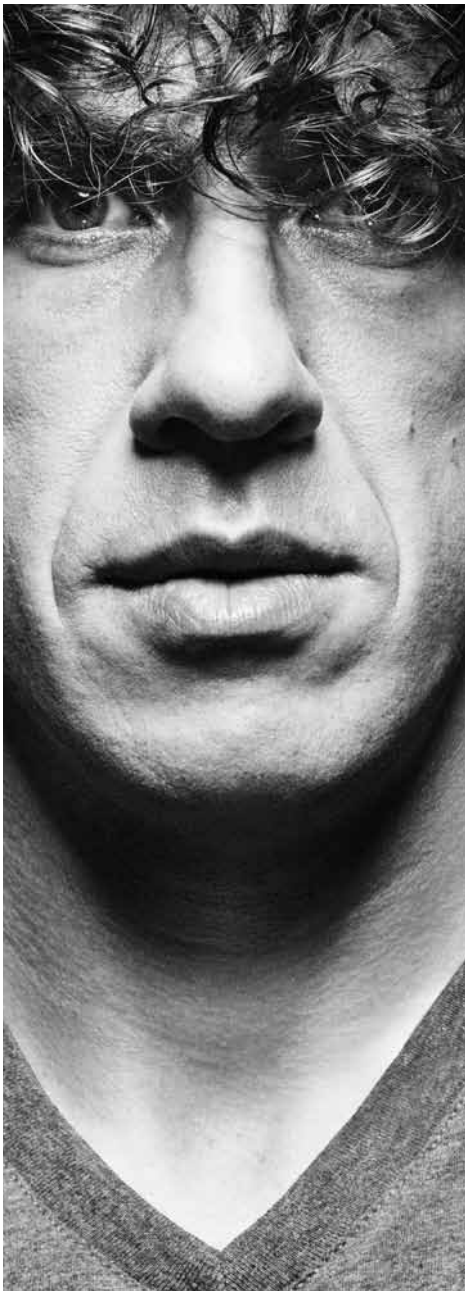

Carles Puyol.

"Si som al minut 90 i anem perdent, sempre mirem de mantenir la calma encara que sigui un moment molt difícil. Però tenim una forma de jugar i un estil, i intentem no canviar-ho. Mai no hem de començar amb pilotades llargues, perquè va contra la nostra idea d'entendre el futbol."

La manera de fer banca en el segle XXI.
bancsabadell.com/seny

Seny.

editorial

Una petja per seguir

Fins i tot en els temps més grisos de la Postguerra i en la primera etapa del Franquisme, Manresa conservava, de manera latent, l'actiu de la Cova i del referent ignasià com a pol d'atracció de peregrinació. Amb els anys, com en el cas de grans conjunts monumentals com Montserrat, al referent religiós s'hi ha anat sumant tot un embolcall turístic que té ben consolidades ofertes d'oci relacionades amb el territori. Per això, tot i que Manresa i la comarca no han acabat d'articular una oferta turística prou potent i cohesionada, segueixen arribant a la Cova, dia rere dia, autobusos plens de visitants. Evidentment doncs, qualsevol plantejament estratègic relacionat amb la promoció econòmica de la ciutat amb referents culturals i turístics no es pot bastir d'esquena al leitmotiv de la Cova i l'empremta en la ciutat de Sant Ignasi. La recuperació del carrer del Balç o tot el que envolta la Seu semblen complements prou interessants per anar teixint un bon itinerari amb Manresa com a punt de partida i la comarca com a balcó més proper amb altres actius com Sant Benet de Bages o l'opulència de Montserrat. Diversos equips de treball han estat calculant la potencialitat d'aquest conjunt i les directrius són damunt de la taula en la perspectiva de les commemoracions relacionades amb Sant Ignasi de Loiola que portin associades certes campanyes de promoció.

De la mateixa manera, ja fa anys que el Camí de Sant Jaume ha esdevingut un eix vertebrador d'una suma d'iniciatives ben consolidades en el camp de la restauració, la cultura, el senderisme, la natura i el turisme en general al Nord-oest de la península ibèrica. També a Catalunya s'ha intentat aprofitar l'embranzida, però de manera menys intensa. Amb la mateixa dinàmica, ara s'està treballant amb el Camí Ignasià des de la seva localitat natal de Loiola (Azpeitia) fins a Roma, on va fundar l'orde religiós dels jesuïtes. L'etapa manresana i la construcció del monestir de la Cova arran de l'episodi de fe del sant guipuscoà són una etapa prou potent perquè la ciutat es signifiqui en el projecte i hi aposti amb decisió. Manresa té l'obligació de vestir-se de vint-i-un botons per estar a l'alçada del turisme potencial atret per la figura ignasiana. Potser no són temps per destinar gaires recursos a la causa, però val la pena treure la pols a espais i greixar estructures per aprofitar totes les dinàmiques que es vehiculin a partir de la Cova. Econòmicament i turísticament, tot el que tingui a veure amb Sant Ignasi és una interessant petja per seguir.

notícies del pou

Taula rodona sobre els 15 anys d'espectacles d'arrel

El dia 7 de novembre dins del cicle *Temes del Pou*, la sala d'actes del Centre Cultural del Casino va acollir una taula rodona sobre els 15 anys d'espectacles d'arrel tradicional a Manresa que va ser moderada per Ferran Sardans i va comptar amb la presència de Joan Calmet, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Manresa i vicepresident de la Fira Mediterrània, i Ramon Fontdevila, exdirector del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional.

El Pou rep el premi Regió7 de Comunicació

Ens plau informar-vos que en el marc de l'acte de lliurament dels premis Lacetània i Bages de Cultura, que es va fer el dia 30 de novembre al saló de sessions de

l'Ajuntament de Manresa, el Premi Regió7 de Comunicació per a iniciatives informatives va ser atorgat a la revista **El Pou de la gallina**, pels seus 25 anys de periodisme local. El guardó va ser recollit per Jordi Sardans, coordinador de la publicació.

Calendari del Pou 2013

Com cada any, amb aquesta revista de desembre trobareu encartat el Calendari del Pou per a l'any que ve, dissenyat per l'Estudi Blau de Manresa, amb il·lustracions de Laura Estrada, Maria Picassó, Assumpció Piquer i Gabriel Villegas.

Redacció, administració, publicitat i subscripcions:
Associació cultural El Pou de la gallina
President: Jaume Puig
Vicepresident: Jordi Sardans
Secretària: Lourdes Muñoz
Tresorer: Francesc García
Vocals: Joan Badia, Joan Cals, Carles Claret, Ramon Fontdevila, Lluís Matamala, Josep R. Mora, Joan Segon, Teresa Torra i Joan Vilamala

Carrer Sobrerroca 26, 1r 1a
Apartat de Correus 1 - Manresa
Telèfon i fax: 93 872 50 18
www.elpou.cat
elpou@elpou.cat

Membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal
Premi Tasis Torrent 1991
Coordinador: Jordi Sardans
Cap de redacció: Carles Claret

Redacció: Ramon Aran, Sílvia Berengueras, Pep Corral, Jordi Estrada, Xavi López, Josep M. Oliva, Joan Piqué, Anna Pujol, Ferran Sardans.

Disseny: Domènec Òrrit
Maquetació: Joan Piqué
Portada: Francesc Rubí (a la foto, la Coveta, al santuari de la Cova de Sant Ignasi).

Fotografia: Jordi Alavedra, Francesc Rubí

Col·laboradors: Isaac Bosch, Lluís Calderer, Maria Camp, Aida Cantero, Llorenç Capdevila, Anna Crespo, Laura Estrada, Manel Fontdevila, Ramon Fontdevila, Joan Manel Gabarró, El Galliner, Jaume Gubianas, Dani Hernández, Robert Martí, Eduard Merly, Anna Navarro, Enric Oller, Marcel Pérez, Maria Picassó, Guillem Puig, Quaderns de Taller, Maurici Ribera, David Torras, Ignasi Torras, Laura Vidal, Joan Vilamala, Lluís Virós.

Administració:
Sílvia Berengueras
Expansió publicitària:
Publicitat Clarena
C/ Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86
Impressió:
INOM, SA. Era de l'Huguet, 7.
Tel. 93 878 41 20
Distribució:
Sobrerroca Centre SL.
Tel. 93 873 92 34
Dipòsit Legal:
B-13.528-1987
ISSN: 2253-6647

Amb la col·laboració de:
Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Les col·laboracions que apareixen signades a la revista no representen, necessàriament, l'opinió d'**El Pou de la gallina**

l'opinió del lector

Pedres en teulada pròpia (carta als educadors)

L'educació i l'aprenentatge dels infants és responsabilitat de les famílies. I nostra també. No es pot estar a prop d'un infant i no educar-lo, ja s'encarrega ell de prendre model i educar-se segons aquest model i aquest model som els adults. Tots els adults. La conselleria no ajuda, cert. La societat fa ben poc, cert. La crisi no ens deixa viure, cert. L'economia els mira com a potencials consumidors i prou, com a tots. Dia a dia augmenta el nombre de nens i nenes i disminueix el de mestres. Augmenta el nombre d'hores de docència i disminueix el sou. Augmenten els diagnòstics i disminueixen els remeis. Augmenten els *aplicatius* i les estadístiques i disminueixen les administratives.

Amb aquest escenari augmenta el perill d'instal·lar-nos al passadís de la queixa, que ja de sempre ha estat molt concorregut, i en trobar-hi tants companys, fins i tot un acaba per creure fermament que està en el lloc correcte. I no és que cregui que sempre cal parar l'altra galta, no! És clar que hem de difondre quina és la situació de l'escola, és clar que hem d'exigir-ho tot de tothom en matèria d'educació, de drets dels infants. De nosaltres, mestres, també.

És que un mestre que compleix diàriament amb l'assistència a l'escola, que *suporta* els temps actuals i continua, que fins i tot manté les sortides escolars o les colònies... no és suficient. Hauria preferit no posar-hi aquesta pedra, que és una mica grossa, ho sé. Cal que creguem en el que fem. Cal que ens formem, sempre. Cal reflexionar sobre un mateix personalment i professionalment. Cal que el concepte respecte envers les famílies, els infants i els companys ens ocupi molt i molt. Cal que gaudim en el treball d'acompanyar infants en la seva creixença. Cal que acceptem que no ho sabem tot, que més aviat sabem poc sobre els processos de créixer i aprendre. Cal... I mentrestant què fem? Estar cada dia a prop dels infants i educar-los, ho vulguem o no!

I ara alguna pedra més: Ens hauria de fascinar cada vegada que un infant fa un gest nou (i això passa cada dia) en comptes d'anotar *ja sap fer...* si és que ho anotem, si és que ho podem veure. Ens hauria de fascinar cada vegada que parla sobre un fet afegint-hi o traient-ne un trosset més o menys significatiu en comptes de mostrar i demostrar les nostres habilitats detectivesques. I ens hauria de fascinar pel que té de conegut en nosaltres mateixos.

Ens hauria de fascinar tot el que és capaç de fer, pensar, sentir i dir un infant de dos, set, dotze... anys, en comptes de veure i anotar tot el que *encara* li queda per fer, pensar, sentir i dir. Com si nosaltres ja haguéssim arribat al cap del carrer. Ens hauria de fascinar l'impuls de viure malgrat les circumstàncies que l'envolten en comptes de veure el munt d'entrebancs que té per créixer *harmònicament*. Com si la vida fos música sense grinyols. Ens hauria de fascinar el moment màgic en què un infant comprèn, una paraula, un càlcul, una idea, en comptes del *ja era hora!* Com si nosaltres comprenguéssim la nostra pròpia vida. Ens hauria de fascinar el temps d'espera per la conquesta en cada infant i l'èxit que li significa, en comptes d'avançar-nos-hi. Com si en l'evolució humana n'hi hagués hagut prou amb la conquesta d'un de sol. Ens hauria de fascinar ... I ens hauria de fascinar tenir una feina que és molt més que un treball. De ben segur hi ha altres ocupacions que reporten a qui les fa tant com la nostra, ho desconec. El què sí vull expressar i crec és que fer de mestre comporta modificacions en el ser, estar, fer i conviure. Quan ens resistim a aquestes modificacions, fer de mestre esdevé quelcom rutinari, fins i tot feixuc.

Els nostres infants es mereixen uns adults en pau amb si mateixos i amb el món, amb bon humor i la confiança que, malgrat tots els malgrat, avancem en positiu. Només amb la intenció de situar-nos en espais pròxims, el diccionari de l'IEC diu: «*Fascinar. Captivar irresistiblement amb la mirada, amb algun atractiu poderós, amb el seu prestigi*». I a mi ara, em fascina pensar en els adults, mestres o no, que llegiran aquestes línies i comprendran, ens comprendrem i en els que no, que continuaran a prop dels infants cada dia i encara no podran sentir la força d'aquesta fascinació, d'aquest gaudi.

«*La utopia està a l'horitzó. Camines dues passes, ella s'allunya i l'horitzó corre deu passes més enllà. Aleshores per què serveix la utopia? Doncs serveix per caminar*» (E. Galeano).

Fina Monell i Serra

el Pou de la gallina .cat
Revista mensual d'informació i opinió
Número 282 - Desembre 2012

De mes a mes 6

D'aquí i d'allà
Elisa Romagosa
Des de Nicaragua

Vides separades
Josep M. Oliva / J. Sardans 9

TEMA DEL MES:
La Cova de Sant Ignasi, la gran desconeguda
Jordi Estrada / Conxita Parcerisas 10

La ruta
Castells de Callús, Súria i Cardona
Anna Pujol / Aida Cantero 18

Tastets de motor
Enric Oller i Carbó 21

L'Entrevista
Lluís Virós Pujolà
Jordi Sardans 22

Quadern obert
Josep Morral 27

Fila Cultural
Tot és a punt per a l'estrena del musical 'Estimat Agustí'
Anna Navarro 28

Patrimoni ciutadà
Can Font de la Serra
Lluís Virós / Francesc Rubí 30

Propostes
Art, cinema, música i teatre 31

Fa 25 anys...
Jaume Puig 32

Crònica social
Ignasi Torras 33

Sopars de duro
La Mar de Tapes
Eduard Merly / Guillem Puig 35

Vins del Bages
Marc Ávalos Sánchez 35

Fanal de cua
L. Capdevila / L. Calderer 36

el Cul del Pou
Revista d'opinió i opinió 37

de mes a mes

Preestrena de 'Fènix 11*23'

7 de novembre. Les entitats aplegades en el Grup de Persones Inquietes Socioculturalment (GPIS) organitzen la preestrena als cinemes Bages de la pel·lícula dirigida per Joel Joan *Fènix 11*23*, amb la presència del codirector, Sergi Lara; el productor executiu, Xavier Atance, i el guionista, Albert Plans.

La vaga general triomfa al carrer

14 de novembre. La convocatòria de vaga general és seguida de manera desigual pel comerç manresà, però treu al carrer més de tres mil manifestants, repartits entre la concentració impulsada per CCOO i UGT, que és la majoritària, la de la CUP i Arran, amb un miler de participants, i la de la CGT, amb un centenar.

La fira Celebrem nota la crisi

18 de novembre. La fira Celebrem tanca portes amb una presència de 45 expositors i una afluència irregular, que hi acudeix per veure una àmplia oferta d'empreses relacionades amb el sector de la fotografia i la imatge; floristeria, organització d'esdeveniments, restaurants, agències de viatges, perruqueria i estilisme.

El Nou Congost s'omple d'estelades

18 de novembre. Les penyes que donen suport a l'Assignia Manresa, conjuntament amb membres de l'ANC, omplen d'estelades les grades del Nou Congost en el partit que enfronta els manresans al Reial Madrid, amb motiu de la vuitena jornada de la Lliga Endesa.

El sector del CAP Bages es reordena

22 de novembre. L'Ajuntament, dins els treballs corresponents al projecte de millora de la mobilitat al tram central del Passeig, modifica el trànsit del carrer Soler i March en sentit únic de circulació de plaça Espanya a carrer Carrasco Formiguera i senyalitza el nou carril bici segregat al carrer Soler i March per donar continuïtat als ciclistes que circulin per Carrasco Formiguera i vulguin accedir a la plaça.

Jordi Alavedra

La Fira d'Arrel fa 15 anys

11 de novembre. La quinzena edició de la fira Mediterrània, que estrena de la nova llotja al Museu de la Tècnica, aconsegueix fer 1.405 contractacions, vendre 14.301 entrades (un 17,1% menys que al 2011) i presenta 106 espectacles (5 menys que l'any passat), entre els quals destaca l'actuació de la cantant israeliana Noa o el grup polonès de música klezmer Kroke. L'espectacle de cloenda, que fa una relectura del miracle de la Llum, el dirigeix Isaki Lacuesta.

Ampans lliura els premis

23 de novembre. Ampans lliura el Premi d'Investigació i d'Innovació sobre persones amb discapacitat intel·lectual, en un acte a l'Auditori de la Plana de l'Om, presentat pel periodista Jaume Barberà, en què el professor Francesc Torralba, filòsof i teòleg, fa una conferència sobre la riquesa ètica de les nacions.

Tallen la C-55 per homenatjar les víctimes

24 de novembre. La Federació d'Associacions de Veïns de Manresa i Plataforma No més morts a la C-55, convoca dos centenars de persones al pont de Sant Pau, que desafien la prohibició de la Junta Electoral per fer l'ofrena floral en homenatge a les víctimes.

CiU i ERC arrasen a Manresa

25 de novembre. Amb una participació vuit punts més alta que el 2010 (69,42%), les eleccions al Parlament de Catalunya a Manresa aporten 15.028 vots a CiU (41,80%), 6.023 a ERC (16,75%), 3.812 al PSC (10,60%), 3.291 al PP (9,15%), 2.429 a ICV (6,76%), 1.504 a la CUP (4,18%), 1.422 a Ciutadans (3,95%), 735 a PxC (2,04%) i 655 a SI (1,82%), amb la presència exòtica d'una quarantena d'afiliats al PP de Boadilla del Monte que es desplacen a la ciutat per fer d'interventors.

Els mestres de la República, homenatjats

27 de novembre. L'Associació Memòria i Història de Manresa mostra el seu darrer projecte: el web *Els mestres de la República a Manresa*, en una sessió presentada per Joan Maria Serra i el pedagog Gregorio Luri, que parla de *L'escola republicana, una experiència avortada*, a l'Auditori Fundació Caixa Manresa.

Pere-Joan Cardona rep el Bages de Cultura

30 de novembre. El saló de sessions de l'Ajuntament de Manresa acull l'acte de lliurament del 30è Premi Bages de Cultura, instituït per Òmnium Bages, que enguany s'atorga al microbiòleg Pere-Joan Cardona i Iglesias. S'hi lliuren també el premi Antoni Esteve a Albert Santasusagna i Riu, el premi Fundació Orfeó Manresà a Pedro Pardo Bañeres, el premi Òmnium Bages de Planificació Lingüística a Carles de Rosselló i Alexandra Sans, el premi *Regió7* de Comunicació a **El Pou de la gallina**, el premi Sibelius a Glòria Tàpia i Alexis Cabrillana, i el premi Treballs de Recerca per a Joves a Antoni Virós i Martín.

Rosa Clarena

El Kursaal aplega els Amics d'Amat

16 de novembre. Prop d'un centenar d'artistes passen per l'escenari del teatre Kursaal, en l'espectacle *Amics d'Amat* per recaptar fons per a l'escultura de l'escriptor que Òmnium Bages vol instal·lar al pati del Casino. L'acte, amb guió i coordinació de Carles Claret, combina música i interpretació, amb Manel Camp, la soprano Mireia Pintó, el grup dels Carlins, dirigit per Fina Tapias, David Martell amb Odd Trio, Santi Arisa, Lúpulus Emsembla, l'escola de dansa Julieta Soler, Abrília, l'Esbart Manresà de Dansaires, Avel·lina, Bob i el Lladre i l'Esclat Gospel Singers, a més de l'actor David Ribera.

Una de freda...

Manresa arrossega des dels anys 80 del segle passat un dèficit urbanístic pel que fa a places públiques, moltes de les quals no s'han pogut arribar a fer perquè els propietaris dels terrenys expropiats no han estat d'acord en el preu i s'ha entrat en plets judicials que es van fent eterns i són molt costosos per a l'administració municipal. D'altra banda, s'han improvisat algunes places sense gaire sentit, la darrera de les quals, la de l'Ou, segons l'ha batejada un periodista manresà, per la forma final que adopta. Es tracta de la placeta que s'ha acabat format entre els carrers Primer de Maig, Aragó, Súria, Sant Josep i Carrasco i Formiguera. Aquest darrer i estret carrer ha vist augmentar considerablement l'afluència de vehicles per la remodelació del sector que no convenç gens a les parts afectades. Serveis com Correus tenen problemes de mobilitat en l'entrada i sortida dels seus vehicles i molts comerciants del Passeig s'han queixat de manca de diàleg per part de l'Ajuntament i perquè se senten perjudicats, ja que els han tret els contenidors de les escombraries del lloc habitual i es veuen obligats a llençar-les a l'altra banda del Passeig.

...I una de calenta

La 30a edició del premi Bages de Cultura, que atorga Òmnium Cultural, ha tingut la unanimitat que li podia haver faltat en altres edicions en premiar un científic de talla mundial, alhora que patriota català. Pere-Joan Cardona va posar dempeus el saló de plens de l'Ajuntament de Manresa, dues vegades, en paraules de l'alcalde Valentí Junyent: una, el dia que va fer el pregó de Festa Major i l'altre en acte de concessió del Bages de Cultura. El premiat és descobridor de la vacuna terapèutica contra la tuberculosi i no ha parat fins a obtenir els recursos necessaris per tirar endavant els seus projectes d'investigació. Fill dels Magatzems Iglesias de la plaça d'en Clavé, ha fet gala sempre del seu manresanisme i exerceix de català arreu del món. Està convençut que si ens ho proposem fermament no hi ha d'haver cap problema perquè Catalunya sigui un nou estat d'Europa. També es va posicionar contra les retallades en insistir amb vehemència en la necessitat d'invertir en educació, recerca i investigació. Va reclamar autoestima ciutadana i va recordar i glossar tot un seguit de científics manresans o que van exercir a Manresa, amb un elogi especial a Antoni Esteve, creador dels Laboratoris Esteve.

Elisa Romagosa

Des de Nicaragua

Molta gent m'ha preguntat per què vaig triar Nicaragua per anar a fer les pràctiques de mestra... La veritat és que no ho sé ni jo. No em pregunteu el motiu, però sentia una mena d'atracció pel país; i havent-hi viscut durant uns mesos, agraeixo moltíssim haver fet cas al meu instint.

Nicaragua és el país més gran d'Amèrica Central, amb una superfície d'uns 130.000 km^2, més d'una quarta part d'Espanya. Tot i així, mentre a Espanya hi viuen aproximadament 47 milions de persones, a Nicaragua n'hi viuen uns 5. La repartició de la població, per això, és totalment irregular: a la capital, Managua, hi viuen 2 milions d'habitants, i quasi tota la resta es troben també al llarg de la zona del Pacífic. La banda est del país, on es concentra la major part de selva, està en gran part deshabitada, i la combinació entre la manca d'infraestructures i les pluges abundants fa que a molts llocs fins i tot sigui impossible arribar-hi per terra.

Respecte a la seva gent, els *nicas*, són humils i sociables, i amb molt sentit de l'humor. Són molt oberts i convidar algú a un *gallo pinto* (un plat tradicional) o a una bona *bicha* (cervesa), per a ells és tot un honor. Aquesta combinació fa que en poc temps aconsegueixin fer-te sentir com a casa, i que algú que no coneixes en dos dies pugui passar a ser un amic inseparable. Els encanta ballar (sobretot *bachata* o *salsa*, i fent-ho deixen en ridícul les habilitats de ball de qualsevol estranger) i fer petar la xerrada; a qualsevol hora trobes veïns conversant o, simplement, contemplant el carrer. Els caracteritza totalment aquest ritme *suave*, en què gairebé queda prohibit estressar-se. Això sí, massa sovint aquest ritme pot comportar llargues hores d'espera, o simplement, que el que esperes mai s'arribi a fer.

Un cop has après a prendre-t'ho amb calma, ja estàs preparat per deixar que el país t'enamori amb la seva viva barreja de cultura, natura i història. En el passat recent de Nicaragua, s'hi explica la història de la revolució sandinista, una revolució basada en uns ideals de caire marxista que van donar la volta al món, i que va portar a quasi tot el poble nicaragüenc a alçar-se en armes contra el govern dictatorial de la família Somoza. L'any 1979 va caure la dictadura per la lluita del Frente Sandinista de Liberación Nacional (actual govern del país), però la guerra no va

L'illa d'Ometepe, amb vistes al volcà Concepción

acabar fins als anys 90, amb l'aparició de la Contra. És molta, doncs, la població que ha viscut el procés en primera persona, i les tardes plenes de màgia sentint històries sobre la guerra i les proeses posteriors formen part del dia a dia.

Per altra banda, la natura és exuberant. L'any està dividit en època de pluges i època seca, i tot i que les temperatures es mantenen sempre entre 25-40°C, al juny comencen les tempestes tropicals, la vegetació creix, el país es tenyeix d'un verd intens i els rius i les cascades baixen amb una força a vegades incontrolada. Pel territori, a més, estan repartits com bolets nombrosos volcans (tant actius com inactius), que donen una gran personalitat al perfil de Nicaragua.

Tots els elements que caracteritzen el país queden recollits a la seva bandera. Les dues franges blaves ens recorden els dos oceans que l'envolten. Els cinc volcans representen la unió dels països de Centreamèrica. El barret frigi, la llibertat; un arc de Sant Martí, la pau. I tot queda envoltat per un triangle equilàter, que simbolitza la igualtat.

Elisa Romagosa ha fet les pràctiques dels estudis de Mestre d'Educació Primària per la Universitat Autònoma de Barcelona a Nicaragua

vides separades

Josep M. Oliva

Els amics que no s'obliden

Fa anys, a un poble d'Itàlia, vaig veure una pintada que deia «Marco vive». Jo no sabia pas de qui parlava, però en llegir-ho vaig arribar a dues conclusions. La primera, que el Marco era mort. La segona, que molt probablement devia haver estat algun activista, perquè aquestes frases que s'escriuen a les parets i que busquen un to èpic se solen reservar per a ells i, més encara quan han estat víctimes de la violència política i poden ser invocats contra algú. Quan és així, darrere del seu nom, la pintada sol concloure «ni oblit ni perdó». Però moltes vegades qui ho escriu no coneixia el mort, ni sabia res de la seva vida, ni tan sols seria capaç de reconèixer-lo en una foto. Massa sovint aquell «no t'oblidarem», que intenta ser transcendent, es diu per pura rutina. En altres casos és una frase feta que ja ve impresa als catàlegs d'esqueles i que les floristeries tenen a punt per posar a les corones, simple retòrica.

Els sentiments més íntims i més autèntics solen ser els que menys s'airegen i els que menys s'amplifiquen. Es demostren a llarg termini i s'expressen, moltes vegades, en els petits detalls. Són records que mai s'han escrit a les parets. Deu fer cosa d'un mes, a Anglesola, un petit poble de Lleida, la gent que durant aquest 2012 havien complert o compliran cinquanta anys van fer una trobada per celebrar-ho. La mateixa que fan cada any, potser com una reminiscència de les tradicionals festes de *quintos*, aquells i aquelles del poble que arriben a la cinquantena. El meu amic Jordi Giribet va ser un d'ells i em va explicar que abans de fer la festa i de brindar pel goig de seguir-hi sent, es van atansar al cementiri per retrobar dos companys de la colla que no van poder arribar al mig segle. Ell mateix els va llegir unes paraules per fer-los saber, allà on fossin, que d'alguna manera també participaven a la trobada, que seguien comptant, que hi eren, que les seves amigues i els seus amics no els oblidaven mai. I a mi em va semblar una història tan maca que em vaig quedar amb ganes d'escriure-la. Ni que només fos per fer constatar que, fora dels discursos oficials o les arengues combatives i fora també de les frases de compliment, hi ha gent que promet no oblidar-se mai dels seus amics, i ho sent de cor i ho compleix.

Jordi Sardans

Endavant Palestina

El reconeixement de Palestina com a estat observador de l'ONU, aconseguit majoritàriament a l'Assemblea General, és un gran èxit per la seva causa. Trista l'oposició d'Israel, ocupant dels territoris palestins davant d'una opinió pública atemorida i agenollada enfront de l'agressió sionista sistematitzada. Vergonyant l'actitud dels Estats Units d'Amèrica en seguir com a xaiets la política israeliana i votar en contra dels drets de Palestina. Un país que actua així, per més que parli de democràcia, està ben lluny d'exercir-la. A aquests dirigents com Obama o Clinton, que sovint s'inflen la boca amb aquestes paraules quan parlen d'altres conflictes, els hauria de caure la cara de vergonya, per la seva submissió total i absoluta a Israel. Sembla talment que els israelians siguin els amos de la banca i les finances nord-americanes i, en conseqüència, l'anomenada primera potència mundial no seria res més que un ninot dels sionistes.

Per posar més llenya al foc, el primer ministre israelià, Benjamin Netanyahu, proper a les tesis de l'extrema dreta, autoritza la construcció de milers d'habitatges al cor de Palestina, és a dir, a Jerusalem i a Cisjordània. La finalitat no és altra que impedir la futura creació d'un estat palestí, mitjançant la seva divisió territorial entre el nord i el sud, i fomentar la influència israeliana en la capital Jerusalem. La hipocresia que mostren els dirigents americans, secundada per Brussel·les, a causa de les divisions europees, ajuden a fer que els israelians se sentin forts en la seva política imperialista i de submissió del poble palestí, i fan del tot impossible que es pugui arribar a unes veritables negociacions de pau entre els dos països afectats, per un conflicte que neix arran del final de la Segona Guerra Mundial, amb la imposició americana, de la creació unilateral de l'estat israelià en territori palestí. Si més no, la condició d'estat observador de l'ONU permetrà als dirigents palestins denunciar davant les institucions internacionals alguns dels actes de terrorisme d'estat que sovint duu a terme Netanyahu davant la passivitat mundial. Els crims de guerra, motiu de judici en altres conflictes, potser passaran des d'ara a ser analitzats pel Tribunal Penal Internacional i els militars israelians perdran un xic de la impunitat amb què han pogut fer les seves accions (amb centenars de morts entre la població civil, amb majoria de dones i nens) fins ara.

Jordi Estrada
Conxita Parcerisas

La Cova de Sant Ignasi, la gran desconeguda

Per a molts manresans, la Cova només és un edifici monumental situat a mà dreta de la via de Sant Ignasi. Ben lluny de ser solament això, presenta nombrosos atractius materials i immaterials, sovint més coneguts i reconeguts arreu del món que a la mateixa ciutat.

A més de ser un focus d'espiritualitat, la Cova és un conjunt arquitectònic digne del millor barroc català. L'església fou construïda entre els anys 1666 i 1763, amb la participació dels escultors Joan i Francesc Grau i dels mestres de cases Massalvà. Aquests mateixos escultors van treballar en la Casa del Consell de la Ciutat, a la baixada de la Seu. Segons Francesc Vilà, director del Museu Comarcal de Manresa, són els dos únics exemples vigents del barroc religiós i civil. D'un barroc tardà o neoclàssics, són l'edifici de l'Antic Col·legi de Sant Ignasi, l'Ajuntament i els casals Suanya i Assols, entre d'altres. Les dates gravades en les dues pedres que delimiten la façana lateral de l'església incorporen l'escut dels Àustria, la primera, i dels Borbons, la segona.

El conjunt de la Cova, tal com el coneixem ara, acumula més de dos segles d'història, reformes i ampliacions, la darrera de les quals va tenir lloc a finals del segle XIX amb la construcció de la Casa d'Exercicis, d'estil eclèctic o historicista. Vilà remarca que «malgrat el seu volum aparatós, l'ordre i els ritmes dels motius constructius el fan fàcilment assimilable a la vista».

Pel que fa a l'església, es tracta d'una obra tardana, que és enllestida durant el segle XIX. Gràcies a la protecció de la Generalitat, durant la guerra civil la Cova va aconseguir sobreviure a les ràt-

Escultura de bronze de Josep Llimona, situada a l'entrada a la Coveta. Fotos: Conxita Parcerisas

Mènsula de la façana exterior del santuari de la Cova

zies destructores que a Manresa van aterrar quantitat d'esglésies i monestirs. Dins la nau, proliferaven els sants i les devocions, «totes relacionades amb l'orde titular del temple», les quals cobrien els diversos aspectes de la vida, les edats i les diferències de gènere de les persones per a cadascuna de les quals hi ha referents devocionals. Vilà recorda les imatges de la bona mort, del sagrat cor de Jesús i de Maria, d'altres sants i devocions que «donaven nom a congregacions prou conegudes, amb noms que encara ens ressonen, com els Estanislaus per als nens o els Lluïsos per als joves o les congregacions Marianes, que va jugar un notable paper social fins ben entrat en segle XX».

El conjunt arquitectònic de la Cova mostra l'evolució del renaixement a l'època moderna, passant pel barroc i el classicisme. Qui s'interessi pel barroc, trobarà també a les sales del Museu un col·lecció vasta i representativa en forma d'escultures policromades i retaules, salvats miraculosament de la barbàrie bèl·lica del 36.

Un altre element característic i curiós del barroc ignasià és l'enfilall de mènsules amb rostre humà que trobem tot al llarg de la part més baixa de les decoracions de la façana lateral. Les més antigues, corresponents a la paret exterior de la Coveta, són obra de Joan Grau. D'aquí a la façana principal, daten de la segona meitat del segle XVIII. Quant al seu significat al·legòric, a banda de la calavera que al·ludeix clarament al pas del temps, s'han fet mil conjectures. Segons Sarret i Arbós, els dos homes lligats amb una corda gruixuda representen Luter i Calví, castigats. Hi ha qui troba simbologies numèriques en la data, pels tres sisos: 1666. Vilà aconsella deixar de banda les interpretacions i admirar l'execució del conjunt d'aquelles cares que, sortides de la pedra de la paret, finestregen al món, que contemplen amb expressions de befa, altivesa o mala lluna: «Ens els podem mirar fent com si seguíssim el joc que l'escultor ens proposa i imaginar-los com a personatges de pedra que proven de travessar la paret per mirar-nos des d'unes finestres estretes i privilegiades». Mentre un dels personatges contreu la cara per l'esforç que fa en voler sortir, aferrat a una mena d'ampit motllurat, n'hi ha d'altres que «ens miren i es deixen mirar mentre s'aparten els cabells, es toquen el bigoti o el nas…». Són representacions reals i grotesques de la vida quotidiana, que remeten als tòpics de la vida, el temps i la mort.

Modernament, s'han dut a terme en l'àmbit ignasià algunes actuacions artístiques inèdites. Als anys setanta, Joseph Beuys amb la Manresa Hauptbhanhof, i en fa menys, amb la intervenció de Fernando Prats. Ambdues creacions han emfasitzat el contrast entre el barroquisme religiós i l'hora actual. Segons Vilà., aquestes propostes «plantegen reflexions antoropològiques i humanistes obertes a horitzons socials i espirituals diferents».

Quines peces trobem al Museu?

Està en procés de remuseïtzació després que el 1991, amb motiu de l'any ignasià, s'exhibissin algunes peces.

Del sant, se'n conserven el bol de boix o escudella, la relíquia d'un os del dit i la creu del Tort. En especial, el medalló que va desprendre's arran d'una tempesta el 1630. «Quan sant Ignasi va tenir la il·lustració del Cardener, se'n va a la creu del Tort a donar les gràcies davant aquell medalló», que ara es troba a l'església. Quadres vida de Sant Ignasi, s. XVII i XVIII, llibres antics dels exercicis, edicions diverses…

Un Centre d'Espiritualitat obert al món

Quatre pintures que representen les diferents fases de l'itinerari dels Exercicis Espirituals de Sant Ignasi, que es poden veure al vestíbul de la Casa d'Exercicis. De Josep Asunción i Gemma Guasch, 2002

Prop del Cardener i mirant a Montserrat tenim el Centre Internacional d'Espiritualitat de la Cova de referència al món. Basant-se en la genuïna experiència ignasiana treballa per oferir vivències d'interioritat a les persones. Obert als nous reptes que tenen les religions i la societat ofereix espai i activitats per a creients i no creients i promou el diàleg entre les religions. «El nostre objectiu és que les persones trobin l'equilibri interior i creiem que l'indret on Ignasi de Loiola va viure la seva experiència de transformació és el lloc ideal per fer-ho», explica Francesc Riera, director del Centre d'Espiritualitat.

Ofereix una programació amplia en constant estudi i renovació: Exercicis Espirituals en formats diferents, propostes d'interioritat, de silenci, de pregària, cursos, tallers, seminaris, cursos internacionals, activitats pedagògiques, acompanyaments...

Què són a dia d'avui els Exercicis Espirituals? «No són ni cursos, ni discursos, sinó una pedagogia pràctica per a la realització d'una experiència plenament personal sota el guiatge d'una persona experta. Hi ha diferents maneres de concretar aquesta pràctica dels exercicis (en solitud o en la vida corrent, individualment o en grup, durant vuit dies o menys, o durant tot un mes…), són modalitats diferents que dependran de la necessitat i el moment que viu cada persona», afirma Riera.

L'any 2011 el Centre va acollir 36.000 persones. En els cursos d'Immersió ignasiana en anglès ja hi han passat persones de més de 40 països, entre ells, els emirats àrabs, països asiàtics, Japó, EUA, Europa, Àfrica, Índia, Xina, Austràlia, etc. i en la darrera convocatòria, remarca Riera, «la meitat eren homes i l'altra meitat dones». En el darrer curs de reciclatge ignasià de nou setmanes, una tercera part dels assistents eren seglars, catòlics i no catòlics Si ens fixem en els que fan Exercicis Espirituals veiem que la mitjana d'edat està entre 40-45 anys i entre ells hi trobem metgesses, enginyers i ensenyants. «A vegades són persones que acaben una activitat i en comencen una altra i aprofiten aquest impàs per venir a la Cova».

Els quatre factors programàtics de la Companyia de Jesús presents també en la reflexió dels cursos que s'hi imparteixen són la fe, la cultura, la justícia i el diàleg interreligiós. Tots estan estretament lligats i un sense l'altre deixa de tenir sentit.

Les propostes dels cursos giren a l'entorn de quatre eixos: la pràctica dels exercicis santignasians, les noves formes de descobrir i endinsar-se en l'espiritualitat amb una visió oberta al diàleg interreligiós, l'educació de la interioritat dels nostres adolescents amb la col·laboració de pedagogs i la universalitat, perquè Sant Ignasi és patrimoni de la humanitat i la Cova punt de trobada de tradicions religioses d'arreu.

També hi ha tallers i seminaris de curta durada com l'Escola de pares Lluís Armengol, el taller per entendre el simbolisme dels somnis, o el de Cine i

Tintoreria **RÀPID SEC**

BONES FESTES!

C/ Sant Cristòfol, 48 - Tel. 93 873 73 67

Exercicis, un d'adreçat als joves que estan acabant la carrera, o el curs de lideratge, aquesta vegada adreçat especialment al món de la docència, la sanitat i les ONG.

Pel que fa a la difusió, Riera remarca que «no ens preocupa tant donar a conèixer totes aquestes activitats a Manresa, com atreure gent de fora de Manresa. Per això, s'han signat convenis amb universitats americanes perquè, així com peregrinen a Terra Santa, visitin la Cova. L'important de la Cova és que porti gent a Manresa. El mateix passa amb el camí ignasià».

Col·legi de Sant Ignasi

El Col·legi de Sant Ignasi de Manresa, fundat a primers del segle XVII, sempre va gaudir d'un gran predicament i prestigi. Hi van estudiar els fills de moltes famílies de la burgesia i la pagesia benestant catalana. Per les seves aules hi van passar, entre molts altres prohoms, el futur arquebisbe i cardenal Vidal i Barraquer; Manuel de Montoliu, historiador i crític de la literatura catalana; i Ferran de Sagarra, pare de l'escriptor Josep Maria de Sagarra, el qual, en les seves memòries, escriu: «El meu pare era de tan bona pasta, que més d'un cop m'havia dit que els quatre anys que passà al pensionat de Manresa foren els més idíl·lics de la seva vida. I és possible, perquè, si els jesuïtes d'aleshores usaven la tàctica de l'austeritat, per altra banda la 'ratio studiorum' que en aquells temps s'aplicava d'una manera més estricta que ara, creava al voltant de les criatures un clima de grandesa i de solemnitat que, al tendre alumne Ferran de Sagarra, li devia semblar celestial».

Què són els Exercicis de Sant Ignasi?

Si Manresa és coneguda arreu és en bona mesura gràcies a la figura de Sant Ignasi de Loiola. No solament perquè va viure a la nostra ciutat durant onze mesos –entre el març de 1522 i el febrer de 1523–, sinó perquè hi va escriure Els exercicis espirituals, que avui es conserven a l'arxiu vaticà de Roma. El llibre dels Exercicis conté un conjunt d'idees espirituals, que fan pensar i que serveixen segons el seu autor: «para vencer a sí mismo y ordenar su vida». A la Cova se'n conserva una còpia facsímil.

En paraules de Francesc Riera, «Sant Ignasi és un pedagog que escriu el llibre del mestre. No escriu el llibre de l'alumne, per això pot resultar avorrit, perquè conté les indicacions que marquen el procés de de transformació i millora de la persona. En aquest sentit, els seus ensenyaments són tan vàlids per a un catòlic com per a qualsevol altra persona, siguin quines siguin les seves creences, la seva cultura…».

Als Exercicis, sant Ignasi proposa una sèrie de pràctiques que condueixen a l'autoconeixement i a l'acarament amb la pròpia realitat interior, que tant pot suscitar autoamor com autoodi. En aquesta davallada al món interior, sovint s'esdevé la temptació de deixar-se caure al pou, però és aleshores quan, tot i sentir-nos febles i poca cosa, cal agrair l'estimació divina. Malgrat totes les foscors i les imperfeccions, cal trobar l'autoestima necessària per reconèixer que tota existència té sentit. Alliberats d'entrebancs i la pròpia feblesa, comença un segon una segona pràctica, consistent a constatar que el món és ple de béns per compartir, cosa que sovint comporta contratemps, contradiccions i autoenganys. I sovint també la sensació de fracàs, sentiment que cal assumir per tal com després vindrà la ressurrecció, entesa com un via d'accés a una nova dimensió, on res tornarà a ser igual com abans.

Francesc Riera conclou: «Això no es pot explicar. S'ha d'experimentar».

Sensacions

Un món de sensacions
pensat per a tu

C/ Vilanova, 10, baixos - 08241 Manresa
Tel. 93 872 56 49 - Mòbil 627 13 18 75
pensatperatu@hotmail.com

Concerts meditatius

Cada canvi d'estació, el dimarts més proper a l'equinocci o al solstici, a l'església de la Cova hi ha un concert meditatiu obert a tothom. És un concert perquè una colla de músics toquen els seus instruments ètnics triant els més adients a cada moment de l'any i, a la vegada, és una meditació perquè la música d'aquests instruments és potent i sanadora, i ajuda a reconnectar-se amb un mateix activant les ones alfes del cervell que permeten aquietar la ment.

És 21 de setembre. De 8 a 9 del vespre a la plaça de la Cova van arribant dones i homes, joves, grans, de Manresa, de fora, a peu, amb cotxe, alguns van sols, altres en grup, creients, no creients, persones avesades a la meditació, altres que van començar a venir i no saben explicar per què tornen cada vegada.

A dintre, l'Anna Gangonells, que és qui ho coordina tot amb l'ajut de d'altres companys, va aconseguint que l'església pugui ser un espai càlid de concert, silenci i meditació: catifes, espelmes, coixins, instruments... «Una església recull molt l'energia», ens comenta. Van arribant els músics, s'abracen, preparen els seus instruments i es prenen un temps de silenci i de connexió entre ells.

«Avui és excepcional, hi ha més músics que mai, el Guillermo amb el seu llaüt, que fidelment ens acompanya cada dimarts de l'any en les meditacions a la Coveta, el Natxo amb la guitarra i el tambor, el Joel amb el didgeridoo i la percussió, l'Annamasté amb la tampura, l'Oriol cantant, la Maru amb l'arpa, la Marta amb el tambor de l'oceà i la tampura, el Ravi amb el hang i jo amb els bols tibetans, el pal de pluja, la flauta indígena i instruments varis. La veu li posem tots, fem cants harmònics i sons meditatius», ens explica l'Anna, i afegeix que no tots són manresans, el Guillermo és de Barcelona i la Maru és una argentina que volta molt per diferents països.

Aquestes meditacions sonores van començar fa uns sis o set anys com a ampliació de les meditacions que es fan cada dimarts a la Coveta. L'Anna ho veu com una manera d'oferir l'experiència a un ventall més ampli de persones perquè «qui no connecti a partir del silenci, ho pugui fer a través del so. Tots tenim el nostre camí, depèn de l'energia de cada persona, alguns som més contemplatius, altres poden necessitar meditacions en moviment , o caminar o fer ioga».

L'objectiu és donar l'oportunitat de retrobar aquells espais que amb la vida que portem en el dia a dia no es poden trobar. Tota musica ajuda a reconnectar. Hi ha persones més sensibles que d'altres a les vibracions del so, però la musica és un gran canal de «sanació» que ens permet gaudir d'estats de plenitud si es toca amb aquesta intenció.

altecom
Internet de banda ampla professional
Allotjament i registre de dominis
Allotjament de servidors als Datacenters
Servei de telefonia IP / Veu IP
C/ Torres i Bages, 23 - Manresa - www.altecom.cat - altecom@altecom.cat - 902 123 902 i 93 874 20 59

Tots els instruments tenen la seva funció, uns ressonen mes a nivell dels primers xacres, són mes terrenals i ajuden a arrelar les persones. Uns altres treballen més per obrir les emocions i els sentiments. D'altres són més espirituals, com els bols tibetans, que ajuden a elevar la vibració de les persones. Si et sents baix de vitalitat, t'ajuden a carregar les piles i obrir-te a d'altres dimensions. El gong, per exemple, serveix per trencar estructures, energia que està molt concentrada o enquistada, i pot ajudar persones que estan mentalment encallades. La majoria d'ells ajuden a crear l'estat de relaxació que permet arribar a la meditació profunda, però d'una manera conscient, en què tu pots participar, i créixer interiorment. És un estat molt més productiu que quan estem dormint, perquè en el son tu no hi ets, l'inconscient fa la seva feina, però tu no hi pots interferir.

La llum de l'església és tènue. A les nou entra tothom i busca el millor lloc i la millor posició per a la meditació. Alguns poden seure al terra amb les cames creuades damunt les catifes i els coixins a l'espai que es prepara davant dels bancs, ben a prop dels músics. La majoria ocupa els bancs de l'església.

Comença el concert i els sons van fluint, ara suaus d'un o dos instruments, a estones tots junts creant moments màgics. No hi ha res programat, com a molt decideixen l'entrada i el final, que acostuma a ser una cançó i uns *oms*. Els instruments es donen pas i es respecten perquè tots tinguin la seva estona i el seu encaix.

En acabar, Xavier Melloni ens reconnecta a través de la seva veu. «Sempre té paraules màgiques –comenta l'Anna– que fa que les persones surtin amb benestar i plenitud d'esperit per l'aquietament de la música que han escoltat i el missatge que fan seu. Melloni obre les portes a qualsevol iniciativa que porti a les persones, vinguin d'on vinguin, a entrar en la seva espiritualitat».

DICA

MÒDUL
MOBLES DE CUINA I BANY

Gran oferta de taules i cadires!

Ctra. de Vic, 94 - Tel./Fax 93 873 99 18 - 08241 MANRESA - cuinesmodul@terra.es

El Camí Ignasià: un repte i una oportunitat per a Manresa

Chris Lowney, exjesuita i escriptor nord-americà, va ser el primer promotor de la idea i un grup de jesuïtes i laics han fet realitat el Camí Ignasià. Josep Lluís Iriberri, jesuïta i professor del centre universitari TSI-Turisme Sant Ignasi de la Universitat Ramon Llull, és el director del Camí Ignasià i coordinador de la Ruta Ignasiana Europea. Amb ell i amb Sílvia Gratacós, regidora de Promoció Econòmica, Comerç i Turisme de l'Ajuntament, parlem d'aquest nou repte per a la ciutat.

El Camí Ignasià ja és una realitat i arriba a Manresa per la torre de Santa Caterina per experimentar, com diu Iriberri, «l'emoció de veure als teus peus la ciutat ignasiana, amb la Seu, la Cova, el riu...després de dies de caminar, de gaudir, d'esforçar-te» .

Els manresans també hem de mirar la ciutat des d'aquest indret i reflexionar sobre aquesta oportunitat. Manresa és final de trajecte d'un camí dissenyat per al segle XXI amb grans possibilitats d'èxit. Un camí que farà gent molt diversa i d'arreu del món. Uns seguiran la petjada de Sant Ignasi, altres gaudiran de la natura optant per un turisme no consumista. El camí és jove i encara té deficiències sobretot de serveis i allotjament, però «el camino se hace al andar», com deia Machado i repeteix Iriberri, i cal que ens posem en marxa i els serveis s'aniran creant.

L'Ajuntament ha decidit entomar el repte i ja té el Camí com un dels objectius de govern. Gratacós explica que estan treballant amb bona sintonia i tenen ja constituïda una taula de treball amb les Diputacions, la Generalitat, tots els ajuntaments per on passa el Camí i la Companyia de Jesús.

Iriberri parla de Manresa com a final de trajecte i veu imprescindible «crear una visió de la ciutat com a lloc atractiu, perquè el pelegrí quan arriba vol sentir que és a algun lloc especial, no pot ser un poble més» . I afegeix «Manresa a mi sempre m'ha agradat, però crec que els manresans es miren massa malament a si mateixos, pensen que Manresa no té *feeling*. Tampoc cal que penseu que sou els millors, però sou una ciutat de valors, vau ser l'indret que va acollir Ignasi de Loiola i on va trobar l'espai i les persones per poder gestar el que va acabar sent la Companyía de Jesús, estesa actualment per tot el món. Manresa hauria de fer seus aquests valors».

Cal posar les piles, tenir allotjaments, fer una bona acollida als peregrins, primer al Santuari amb uns rituals que s'han de crear i després a la ciutat, on hi han de trobar festa, bars i locals amb programació musical i cultural, més indrets ignasians senyalitzats i poder-s'hi passejar tranquil·lament amb còmodes illes de vianants.

I les primeres accions per part de la ciutat estan en marxa. Urbanisme està enllestint la possibilitat d'arribar per la torre de

A dalt, imatge que indica el lloc d'arribada dels pelegrins a la Cova. A sota, Josep Lluís Iriberri, director del Camí Ignasià, i Sílvia Gratacós, regidora de Promoció Econòmica, Comerç i Turisme de l'Ajuntament.

De Loiola a Manresa: 650 kms, en 27 trams. Camí històric, espiritual, cultural i d'interès paisatgístic. Es pot fer a peu i amb bicicleta. Objectiu per al 2022: 100.000 peregrins a Manresa . web: www.caminoignaciano.org

RUTA IGNASIANA EUROPEA: Loiola/Manresa/Barcelona/Paris/Roma. Manresa entra dins d'una xarxa de grans ciutats europees a través de St. Ignasi.

Santa Caterina. A petició de l'Ajuntament, la Diputació finançarà el 2013 una bona senyalització per a vianants Manresa- la Cova i la Cova-Manresa. Pel que fa al patrimoni ignasià, Gratacós concreta dues properes actuacions: aprofitar les obres que es faran al carrer Sobrerroca per visibilitzar el Pou de la Gallina i endreçar el túnel d'accés a la Capella de Sant Ignasi malalt amb llum i informació. Remarca que el principal problema que tenim a la ciutat és l'allotjament. Avui per avui l'únic que compleix els requisits que necessita el pelegrí és l'alberg i l'agost, tant el de Manresa com el d'Igualada, estan tancats. La Generalitat s'ha compromès a revisar aquest funcionament. Més endavant podrem demanar la complicitat dels privats a preus ajustats, sobretot si la legislació preveu Catalunya com a país de pelegrins amb la possibilitat de crear albergs amb serveis més bàsics.

Iriberri adverteix que la proximitat amb Barcelona és un perill. Pot passar que el pelegrí, un cop segellada la credencial i després d'un breu descans, agafi el tren cap a Barcelona, on té tots els serveis. Això no interessa ni a la ciutat, que vol que es quedi 1 o 2 dies, ni als jesuïtes, que volen que visqui la història i l'esperit de Sant Ignasi i això només es pot viure a Manresa.

Gratacós té clar que som la ciutat més important del Camí i hem de vetllar molt per sortir-ne guanyadors: «No volem que s'associï el final de ruta amb Barcelona. És patrimoni nostre i no ens ho podem perdre. Hem de ser conscients, però, que tenim molta feina, que els recursos de l'administració són pocs i que caldrà la complicitat de la ciutat. Tenim previst parlar amb el gremi de Restauració per crear un *menú del pelegrí*, i estem treballant per fer productes de pastisseria. Tenim pendent pensar com entusiasmar els manresans perquè des d'entitats, associacions, o a nivell particular es facin seu el projecte i facin de Manresa una ciutat d'acollida».

El Camí Ignasià forma part del gran projecte de commemoració el 2022 dels 500 anys de l'estada d'Ignasi a Manresa. Sembla que falti molt temps, però Gratacós creu que és poc perquè s'han de definir moltes coses, una de molt important l'accés a la Cova. L'entrada sud de Manresa està ben resolta, però l'accés a la Cova no.

900 900 120
Contra la violència masclista
Atenció 24 h
Telèfon gratuït i confidencial
Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

MARCS MIRALLS OBRA GRÀFICA
PINTURES LAMINATS DECORACIÓ
ELTALLER
Fax. 93 872 85 93 eltallerscp@terra.es
Mel, 13 - 08241 MANRESA. Tel. 93 872 65 58

CLÍNICA DENTAL
SAGRADA FAMÍLIA
• Odontologia general
• Implants
• Estètica dental
• Ortodòncia
• Odontopediatria
Dra. Rosa Guixé Xandri
Col.legiat 2.196
Tel. 93 877 19 91
SANT CRISTÒFOL 48 1r MANRESA
www.dentalsagradafamilia.com

2 DE PIQUES
C/ Sant Miquel, 7 • Manresa
93 875 49 80 • info@2depiques.com
www.2depiques.com

ORTOPÈDIA MAZA
Treballem per donar solucions
- BOTIGA D'ORTOPÈDIA
- ORTOPÈDIA TÈCNICA
- ORTOPÈDIA ESPORTIVA
- SERVEI DE PODOLOGIA
Sant Josep/Tortonyes, 1-3 - MANRESA TEL. 93 873 68 00

la ruta

Anna Pujol.
Aida Cantero (il·lustració)

Castells de Callús, Súria i Cardona

La ruta d'aquest mes consta de tres punts, tres antigues fortaleses medievals. Millor o pitjor conservades i restaurades, formen part de la història de la comarca. El recorregut ofereix diferents possibilitats. Es pot fer a peu, seguint el Camí de la Sal, amb els senders marcats GR3 i GR3-1; o amb cotxe, pujant per la carretera C-55 en direcció nord-oest. Per a qui decideixi anar-hi caminant, que tingui en compte les sis o set hores de trajecte d'anada més l'estona de dedicació a cada castell. És força temps, però pot ser repartit en més d'un dia. Amb cotxe hi ha uns trenta minuts de trajecte per carretera entre els tres municipis.

El castell de Callús, també anomenat de Gotmar, està situat al turó de darrere l'església de Sant Sadurní. Documentat del segle X i destruït durant la Guerra Civil de 1462, tan sols ofereix restes d'una torre de planta circular i de diversos murs. A més de Gotmar, noms com Casteluç porten a pensar que el poble hagi adoptat el nom del castell.

Seguim amb la fortalesa de Súria, que tot i tenir aproximadament la mateixa edat (està documentada de l'any 993), mostra una millor cara, gràcies a la restauració promoguda l'any 1984. Nucli del Poble Vell, actualment és un centre d'interpretació que, segons l'Ajuntament, «es proposa endinsar els visitants en l'ambient d'un castell medieval, acompanyats per la veu omnipresent de l'antic castlà, Guillem de Bosc». Abans de ser centre d'interpretació, però, havia estat escola, presó, convent de monges i estació de telègraf òptic.

Per últim, anem al castell de Cardona, el més antic dels tres (documentat des del segle VIII). És considerada una de les fortaleses medievals més importants de Catalunya. Emplaçada en un turó del costat del municipi, hi destaca la Torre de la Minyona i la Col·legiata de Sant Vicenç, i el Pati Ducal i les estances que formen el Parador de Turisme de Cardona. La Torre de la Minyona, en els seus 15 metres d'alçada i 10 de diàmetre, amaga una història d'amor entre Abdalà i Adalés, la minyona. Una llegenda que s'explica durant les visites guiades dels dissabtes i diumenges. També és interessant el fet que, després de la Guerra de Successió, el castell va esdevenir símbol de les llibertats de Catalunya.

FITXA TÈCNICA
Nom: Castells de Callús, Súria i Cardona
Inici: Callús / *Final:* Cardona
Distància recorreguda: 27 quilòmetres
Desnivell: 400 metres
Temps: Sis hores a peu o 30 minuts en cotxe + l'estona a cada castell
Dificultat: Mitjana

Vols saber què passa a Manresa? Subscriu-te al Pou!

Nom i cognoms _____

Adreça _____

Població _____ CP _____ Tel. _____

Se subscriu a El Pou de la gallina, de _____ a _____ de 2013, per un import de 3,70 euros per exemplar, que pagarà:

Titular _____

Caixa o banc _____ Codi _____

Agència _____ Codi _____

Carrer _____

Població _____

Us demano que els rebuts al meu nom que presentarà l'Associació Cultural El Pou de la gallina siguin pagats amb càrrec al compte núm. _____

(signatura)

Retalla o fotocopia aquesta butlleta i fes-la arribar a la redacció d'El Pou de la gallina, al carrer de Sobrerroca, 26, 1r. 08241 Manresa (Bages). També pots enviar-nos un correu electrònic a l'adreça elpou@elpou.cat

CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA MONTSERRAT
SLC Manresa – SCC Bages. Carrer de Jaume I, 8, 2n
Tel. 93 872 17 07 - manresa@cpnl.cat

La Plataforma per la Llengua llança un web per potenciar el joc i la joguina en català

El Consorci per a la Normalització Lingüística col·labora en la iniciativa

El web **www.jocsijoguines.cat** vol facilitar la compra de jocs i joguines en català i conscienciar a fabricants, botiguers i compradors de la utilitat d'incorporar la llengua catalana. La Plataforma ha avaluat que 700 dels jocs i les joguines -de 80 fabricants- que es venen actualment al mercat, un 6% del total, incorporen la llengua catalana.

La Plataforma per la Llengua va presentar el 12 de novembre passat un nou projecte per potenciar i promocionar la joguina en català. Es tracta del primer web que aplega tots els jocs i joguines que hi ha al mercat que incorporen el català: *www.jocsijoguines.cat.*

Aquest projecte va néixer quan des de l'ONG del català es va detectar la mancança d'una eina que recollís en un espai únic tots els jocs i joguines que inclouen el català. El web, que també vol conscienciar tots aquests fabricants que encara no utilitzen el català en els seus productes, inclou, d'una banda, un llistat de joguines ordenades per tipologia i per edats i, de l'altra, el llistat d'empreses i fabricants que s'han detectat que inclouen la llengua catalana en els seus productes, també agrupats per poblacions i comarques.

En total, el web inclou unes 700 joguines que incorporen el català, totes les que s'han trobat, que suposen un 6% de l'oferta total existent al mercat, i també uns 80 fabricants del sector que fan servir la llengua catalana en els seus productes, tant de l'àmbit lingüístic com estatals o internacionals.

Més informació: www.cpnl.cat

COUNTRY Colony STORE

C/ Urgell, 35 - Tel. 93 872 99 97
MANRESA

Aromateràpia - Espelmes aromàtiques
Objectes de regal i decoració...

Objectes de decoració - Flors artificials - Moble auxiliar

FINANCEM LA SEVA COMPRA
FINS A 12 MESOS SENSE INTERÈS

Enric Oller i Carbó

Fiat Panda Climbing: el complement perfecte

Tercera generació per a l'utilitari de tracció integral més popular i accessible de Fiat. El Panda Climbing es renta la cara i es reposiciona en preu per continuar fidelitzant clients i esgarrapar-ne de nous.

La versió integral del petit utilitari de Fiat conserva la carrosseria de cinc portes i la nomenclatura, però endolceix formes. Munta un engraellat frontal i unes llandes específiques i creix uns mil·límetres per efecte de les motllures de plàstic que ressegueixen els baixos del cotxe, les faldilles i els passos de roda. Guanya en presència perquè se'l veu més musculat.

A dins, modularitat i acabats també milloren. La visibilitat és bona en qualsevol direcció i la generosa superfície de vidre converteixen l'habitacle en un espai acollidor. La segona filera de seients, amb banqueta partida, es pot desplaçar ara longitudinalment per adequar el maleter (amb 260 litres) o l'habitacle. El davantal de comandaments és molt més modern i recupera la guantera frontal oberta quasi de punta a punta. La palanca del canvi reposa en el mateix lloc, elevada, molt a l'abast del conductor. L'equipament inclou de sèrie quatre coixins de seguretat, sistema Start/Stop d'aturada automàtica en les retencions, aire condicionat, recolzacaps amb dispositiu per evitar lesions cervicals, direcció assistida elèctricament; llums de conducció diürna i una ràdio CD amb MP3. Abonant un suplement (de poc més de 500 euros) Fiat ofereix un Pack Confort amb TomTom de navegació multimèdia i manipulació perifèrica.

Els italians consideren que l'oferta mecànica amb més demanda serà la dièsel, que munta la segona generació del popular Multijet d'1.3 litres de cilindrada. Es tracta d'un giny de 75 CV amb turbo associat a un canvi manual de cinc relacions que té la primera més curta per poder afrontar pendents forts amb més garantíes. El doble diferencial amb acoblament viscós del Panda 4x4 anterior ha estat substituït, en aquest cas, per una transmissió gestionada elèctricament. El sistema *Torque-on-demand* gestiona tot sol el repartiment de la motricitat entre els eixos a partir de l'estat del paviment i del tipus de conducció que practiquem. I, per millorar encara més la motricitat, es disposa d'un botó que, a través del control d'estabilitat (ESP), actua sobre els diferencials per frenar les rodes amb poca

adherència i reenviar la força a les que millor motricitat demostren. L'única limitació és la velocitat, perquè si se superen els 50 km/h es desconnecta el mecanisme.

Les suspensions que munta són més aviat enèrgiques, però contribueixen bé al guiatge del cotxe i proporcionen una agradable sensació de control. El Panda Climbing equipa pneumàtics de 175 sobre llanda de 15 polzades amb especificacions M+S i la carrosseria viatja 50 mil·límetres més allunyada del terra.

FITXA TÈCNICA
Motor: davanter 1.3 cc 75 CV dièsel. Tracció: total permanent amb gestió elèctrica. Canvi: manual 5 vel. Accel. 0 a 100 km/h: 14,2 segons. Consum mitjà: 6,4 litres. Preu: 12.150 euros.

l'entrevista

Jordi Sardans
Fotos: Francesc Rubí

Lluís Virós Pujolà

Historiador. Doctor en Història Econòmica, s'ha especialitzat en temes d'empresa, institucions i treball social en la Manresa del franquisme i particularment en la història del treball. Coautor del Catàleg arquitectònic i patrimonial de Manresa (2008-2011) dirigit per l'arquitecte Antoni Vilanova, és membre de la Junta de l'Associació del Museu i la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya. Autor del guió tècnic del Museu de la Tècnica de Manresa, fou president del Centre d'Estudis del Bages de 1992 a 1994. Actualment és professor de Secundària a l'IES Gerbert d'Aurillac de Sant Fruitós de Bages.

Aquest 3 de desembre ha llegit a la Universitat Autònoma de Barcelona la seva tesi doctoral sobre *Empresa, treball i innovació tecnològica durant el franquisme. El districte industrial de Manresa.*

—Abans de la presentació de la tesi, el 2007 vas fer un màster, quin és el seu contingut?
—A l'octubre d'aquell any presento el treball de DEA (Diploma d'Estudis Avançats) sobre la implantació de nous mètodes d'organització del treball en la indústria catalana: el cas de Manresa, on analitzo l'ajuda tècnica nord-americana que ens fa ser més competitius amb l'exterior, i també la delegació a Barcelona de la Comisión Nacional de Productividad Industrial.

—Quines són les principals aportacions de la teva tesi doctoral?
—Des de fa uns deu anys he centrat la recerca en la Història Econòmica de la Manresa del segle XX, especialment en l'etapa del franquisme. M'interessa la història de l'empresa i d'algunes institucions econòmiques com ara la Cambra i els col·legis professionals, i la innovació tecnològica. També el treball i la seva organització: salaris, és a dir, la representació del treball. Amb les teories actuals sobre localització industrial del districte, es poden relacionar els tres aspectes abans esmentats per explicar el desenvolupament de Manresa. En un primer moment, partia de la hipòtesi que Manresa era un districte típic similar als italians (que són els més estudiats fins ara), però al final de la investigació m'adono que és bastant atípic, i que hi dominen la petita i mitjana empreses, però també n'hi ha de grans com Pirelli i Bertrand i Serra, i Jorba pel que fa al comerç. Hi predomina el tèxtil cotoner, però també hi ha un desenvolupament important de la metal·lúrgica i la química, i alguns subsectors, per exemple, la cinteria. En el cas de Manresa, es complementen sectors de treball masculí amb d'altres de treball femení.

Manresa industrial

—Quina ha estat la importància comercial i sobretot industrial de Manresa?
—La comercial ve de la bona situació dins els encreuaments dels camins catalans, però malgrat tot és més important el vessant industrial. La permanència de l'especialització industrial de Manresa és una constant des dels primers anys del segle XIX, de manera que és una de les principals ciutats industrials de Catalunya. S'ha sabut adaptar als diferents contextos històrics i després de la Guerra Civil encara té possibilitats d'expansió. D'una banda, el tèxtil viu una època daurada fins després de la Segona Guerra Mundial. La cinteria continua tenint Manresa com a centre de producció de tot Espanya. I, també cal esmentar la gran expansió de la metal·lúrgia i d'altres indústries auxiliars de l'automòbil. És sabut que quan Espanya no pot importar per manca de divises la indústria manresana en conjunt fa un procés de substitució de les importacions. Per exemple, la cinteria de seda de jacquard substitueix les importacions que venien de Saint-Etienne, vora els Alps francesos.

—Hi ha exemples concrets d'innovació tecnològica?
—A Manresa coincideixen un conjunt de tècnics molt qualificats i capaços d'adaptar la tecnologia a les noves necessitats. Com per exemple, Maurici Perramon i Guillem Tachó, que funden AUSA el 1956, conjuntament amb el soci comercial Josep Vila. Són capaços de construir un cotxe a principi dels anys 50: el PTV.

Cintaires

—D'on sorgeix el teu interès pels cintaires?
—De la Facultat, on vaig fer un treball sobre la burgesia manresana dirigit per Àngels Solà. El curs 1985-86, amb la professora Susana Tavera i l'amic Ramon Vila

vam començar a investigar els moviments socials de principi del segle XX. A l'arxiu manresà vam trobar els papers de la Junta Local de Reformes Socials, que majoritàriament tractaven de les vagues dels vetaires de principis del segle XX. La majoria dels conflictes provenen de canvis tècnics (noves màquines) i de les dificultats d'adaptació del sector. Vam fer un treball innovador que relacionava les vagues amb els canvis tecnològics i energètics. El vam presentar al II Congrés Espanyol d'Història Econòmica de les Relacions Laborals a Sevilla, el 1999. Allà vam conèixer Cristina Borderias, que és la introductora de la història oral a l'estat i la més reputada especialista en Història del Treball. Aleshores, entro al seu grup de recerca en història del treball, que depèn de la Universitat de Barcelona.

—Quines són les principals activitats d'aquest grup?
—També hi participen Llorenç Ferrer i Àngels Solà. El grup es dedica a l'estudi de l'activitat femenina, que està amagada en les estadístiques oficials com els censos i els padrons. Especialment a Espanya hi ha una gran ocultació del treball femení. Busquem fonts alternatives com nòmines d'empreses o censos obrers... per treure'ls de l'oblit o recuperar-los estadísticament. Entre altres, hem treballat el cas de Manresa, especialment la Cristina, i s'ha arribat a la conclusió que és una de les ciutats industrials amb un percentatge més elevat de treball femení, com s'ha demostrat en el darrer congrés internacional d'Història Social, celebrat al Sud d'Holanda.

Museu de la Tècnica

—Quina relació hi ha entre la cinteria i el Museu de la Tècnica de Manresa?
—El primer estudi sobre la cinteria ens permet treballar en el guió del Museu de la Tècnica de Manresa, que s'hi volia especialitzar. En aquell moment, s'estava creant el sistema de museus de ciència i tècnica de Catalunya, sota la direcció del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica, situat a Terrassa i dirigit per Eusebi Casanellas. Ell decideix que el de Manresa s'orienti a cinteria o teixit estret, perquè ja hi havia altres museus cotoners a la Colònia Vidal o de llana a Sabadell i Terrassa.

—Hi continues col·laborant?
—Durant una època passo a col·laborar en tasques històriques amb Josep Alabern, amb qui entro en contacte en fer el guió del Museu de la Tècnica. Amb ell, hem editat un llibre sobre la construcció de la Sèquia de Manresa, per la festa de la Llum del 2002. També vam organitzar un Congrés Internacional sobre Canals d'Aigua a Europa, en col·laboració amb un grup de treball de la Universitat París 1, Panteó Sorbona, i un altre de la UAB. El Congrés ha tingut després continuïtat a Alcalà de Guadaira (Sevilla). Essent president Alabern, entro a formar part de la Junta de l'Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya.

Colònies

—Quina va ser la teva participació al MIJAC?
—Vaig estar al MIJAC de la Sagrada Família, que aleshores s'anomenava Moviment Júnior, del 1973 fins el 1979. Es tractava d'un moviment parroquial de lleure que tenia com a base la convivència amb la gent. En fundar-se el CAE, es van començar a fer els primers cursos de monitors. Així que vaig fer el de monitor i el de director de colònies.

—Com eren les colònies de l'època?
—Prou interessants. El 1976 les organitzava José Antonio Cuenca, que era el director del col·legi Anselm Cabanes. Aquestes colònies anaven dirigides al conjunt de les escoles públiques de Manresa i eren subvencionades pel Ministeri d'Educació. Hi vaig participar els anys 1976 i 1977 i em van servir per conèixer nois i noies de tot Manresa. Les fèiem a Prats de Lluçanès, durant 21 dies i amb torns de 100 persones. Els monitors eren gent que treballava a la Universitat. Els anys 1979 i 1980 faig d'auxiliar de monitor. El 1981, les colònies passen del Ministeri al departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, en el moment en què ja tinc el títol de monitor del CAE. El 1982 vaig a Santa Maria de Palautordera i faig de director a les darreres fetes a Prats, el 1983.

—Han continuat, però, aquestes colònies?
—Al cap de poc es van acabar, però el 1984 ja vaig participar en unes noves colònies, Idiomes a Catalunya, dependents de la direcció general de la Joventut. Funcionaven amb un director de lleure. M'hi vaig presentar com a director de lleure en francès. Duraven un mes sencer, amb seguretat social, i els

monitors eren nois i noies francesos. Es feien en instal·lacions de la xarxa d'albergs de joventut de la Generalitat. Recordo que vaig estar a Olot i també a Planoles, on hi havia la curiositat que s'hi feia l'escola d'estiu de Convergència, dies abans de les nostres colònies. Aquest muntatge de colònies encara dura actualment, ja que s'ha institucionalitzat de manera professional.

Centre d'Estudis del Bages

—Com entres en contacte amb el Centre d'Estudis del Bages?
—El curs 1984-1985, la professora Àngels Solà em dóna la possibilitat que una part de l'avaluació fos a través d'un treball de recerca. De les sis persones que hi vam optar, l'únic manresà era jo. Ella ens va proposar treballar sobre el tema de la burgesia de Manresa de 1790 a 1820. Ens posa en contacte amb Llorenç Ferrer, que ens passa la llista de socis de la companyia de Pau Miralda. Agafem els protocols notarials des de 1790 per trobar-hi els noms d'aquells associats. Va ser una feina feixuga i llarga perquè no enteníem els documents.

—I l'entrada al Centre d'Estudis?
—A l'Arxiu Històric de Manresa hi havia mossèn Gasol. Ens deixava veure els documents amb comptagotes fins que ens va anar agafant més confiança. Fou

ell, qui l'any 1985 ens va proposar a Ramon Vila i a mi d'associar-nos al Centre d'Estudis del Bages. El 1987, amb el nou president Josep Oliveras, vaig entrar com a membre de la junta directiva. Tècnicament, sempre n'he format part. El va substituir Llorenç Ferrer, en l'etapa en què es fa la *Història del Bages*, de l'editorial Parcir. Quan mossèn Gasol decideix no fer el capítol corresponent a Sant Vicenç de Castellet, ens l'encarreguen a un grup de sis persones. Va ser la meva primera publicació de temàtica històrica, després d'algunes petites iniciatives a *Dovella*, sobre la burgesia i els protocols. Quan plega el Llorenç, passo a ser el president de 1992 a 1994, amb una gestió continuista. Ho vaig deixar perquè no podia compaginar-ho amb la investigació universitària. Em substitueix Antoni Daura.

—Quina va ser la teva participació en el Catàleg de Protocols Notarials de Manresa?
—El notari barceloní Raimon Noguera, amb notaria a la Diagonal, solter i amant de la cultura, va col·leccionar pintures de Picasso fins a obrir el primer museu Picasso de Barcelona, als anys 60, on va donar tota la seva col·lecció. Un altre dels seus objectius era poder endreçar els arxius de protocols notarials de tot Catalunya, pel que fa a persones i empreses. Així, constitueix la Fundació Noguera els anys 70 i encarrega a historiadors i arxivers els catàlegs ciutadans amb la mateixa metodologia. El 1986 ja estava fet el de Vic i algunes altres poblacions, el de Barcelona estava en construcció, i van considerar que havia arribat el moment de fer el de Manresa. Josep M. Sans Travé, actual director de l'Arxiu Nacional de Catalunya, era aleshores el director de la Fundació Noguera i tenia una relació personal amb l'historiador Albert Benet. Va trucar a l'Ajuntament de Manresa, on el regidor de Cultura, Onofre Boqué, per recomanació d'Oliveras i Ferrer, em va proposar de fer el catàleg, després d'adonar-se que Catalunya és rica en protocols notarials i a Manresa gairebé hi són tots des del segle XIII al XX, però sense catalogar. Finalment, Marc Torras va col·laborar en la part medieval, Bartomeu Masachs en la moderna i jo vaig fer la contemporània. Entre tots tres comencem a fer el catàleg de protocols notarials. Però són tan llargs, que no els vaig poder acabar. Així que el Marc, que aleshores es va fer arxiver, ajudat per Raquel Valdenebro, ho van acabar. Tots plegats vam acabar signant el treball definitiu en dos volums.

El grup d'Història del Treball estudia l'activitat femenina amagada a les estadístiques oficials, com els censos i els padrons

Patrimoni

—Quina ha estat la teva actuació en temes de patrimoni?
—El 2005 vaig participar amb Lucía Juárez en un estudi arquitectònic i patrimonial de la Fàbrica Nova, per encàrrec de l'Ajuntament i de l'Associació del Museu de la Ciència i la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya. Vam obtenir les darreres fotografies de la fàbrica abans que s'ensorrés; així també, vam documentar els 26 espais que formaven part del complex fabril més important del tèxtil espanyol. Del 2008 al 2011 he format part de l'equip que ha fet el Catàleg arquitectònic i patrimonial de la ciutat, sota la direcció de Antoni Vilanova.

—Quina ha estat la teva actuació en aquest Catàleg?
—A l'equip que va elaborar el Pla especial de protecció del patrimoni històric, arquitectònic, arqueològic i paisatgístic de Manresa, vaig participar-hi com a historiador, i això significava documentar les noves incorporacions que es fessin al catàleg, ja que les que ja formaven part de l'antic només s'havien de revisar. A més, a l'equip dirigit per l'arquitecte Antoni Vilanova Omedes ens vam distribuir les feines d'una manera més transversal. Així, vaig participar en les *passejades* per la ciutat per tal de triar els edificis que inclouríem de nou en el catàleg (tot i que el protagonisme de la tria el portaven els arquitectes); vaig aportar sobretot el meu coneixement sobre el patrimoni industrial (que havia adquirit en treballs anteriors i amb la meva tasca d'historiador) i vaig redactar l'apartat de descripció dels edificis i béns a protegir d'un conjunt de les fitxes que formen el catàleg (l'apartat de protecció dels edificis i de les mesures tècniques que s'havien de prendre la feien els arquitectes i l'advocat). Al llarg de l'elaboració, sovint vaig fer d'enllaç entre l'equip redactor i el grup de seguiment de l'Ajuntament, format per Josep Torras, Quico Mestres i Mercè Argemí. Així, en els períodes que passaven entre les reunions oficials sovint era jo el que mantenia el contacte, pel fet de ser el que vivia a la ciutat.

—En quin estat d'elaboració es troba el llibre sobre Maquinària Industrial?
—Des del 2008 hi estem treballant. És una metal·lúrgica molt important perquè després de la Guerra Civil va ser adquirida per la Maquinista Terrestre i Marítima, una de les principals metal·lúrgiques espanyoles. L'empresa destaca perquè és una de les dues principals constructores de maquinària tèxtil i el seu estudi ens aclareix el desenvolupament del tèxtil a Catalunya durant el franquisme. Al contrari que a la resta de la indústria manresana té un comportament de gran empresa, amb característiques com la contractació d'enginyers superiors per dirigir-la o la compra de llicències de fabricació de les màquines més avançades del moment, en llocs com Anglaterra o Bèlgica. I, finalment, entra a formar part del grup INI (es converteix en una empresa estatal) i té accés a l'exportació de productes amb l'ajuda dels ministeris d'Indústria i d'Exteriors. L'estudi d'aquesta empresa ha comportat molt treball als arxius de l'INI a Madrid, a l'Arxiu Nacional de Catalunya, que conserva una ingent documentació de la Maquinista Terrestre i Marítima, el Dipòsit d'Arxius de Cervera, amb documentació relativa a les eleccions sindicals, i a l'Arxiu del Govern Civil de Barcelona, amb informes sobre la conflictivitat laboral i policials. També hem trobat documentació sobre l'empresa a l'Arxiu Històric de la Comarca del Bages del període anterior al franquisme (amb la Guerra Civil inclosa), amb buidatge de la premsa i recollida de dades sobre la contribució industrial. Estem en la darrera fase d'elaboració i pensem acabar-lo durant la primera meitat del 2013, acompanyat d'una exposició fotogràfica.

el perfil

Lluís Virós Pujolà neix a Manresa el 5 de març de 1963. El seu pare, Joan, era de Llavorsí, des del 1956 va fer de guàrdia urbà a Manresa i a principis dels anys 70 va entrar a treballar com administratiu a la Corredoria d'Assegurances Vila. La seva mare, Conxita, prové de la Seu d'Urgell, amb orígens a Olot. Fou modista de barri. El seu germà Joan Francesc és comptable i la seva germana Blanca és bibliotecària i documentalista. Comença els estudis a l'acadèmia Santa Teresa de la plaça del Sol. Després passa a l'Anselm Cabanes que anys més tard serà reconvertit en el col·legi públic La Font. Fa el primer de BUP a l'institut Lluís de Peguera i s'hi està fins al COU. Aleshores estudia a la facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, on es llicencia el 1986. Amb Marc Torras i Bartomeu Masachs endrecen l'Arxiu de Protocols Notarials de Manresa durant sis mesos. El gener de 1987 comença les pràctiques de milícies com a alferes a Berga. Passa a l'Acadèmia Premier BUP i COU, SCCL; un centre privat en règim de cooperativa de Barcelona, on havia de fer una substitució de tres mesos però s'hi estarà tres anys. En tancar l'Acadèmia, el novembre del 1990 entra a l'institut públic de Montornès del Vallès. El gener de 1991 substitueix Albert Benet al Pius Font i Quer. El juny aprova les oposicions com a professor d'ensenyament secundari. S'està dos anys a l'IES Quercus de Sant Joan. Paral·lelament, comença el màster en Història Econòmica a la Universitat Autònoma des del 1989, que acaba el 1991. Aleshores inicia la docència universitària i mitjançant un contracte de substitució comença a fer classes com a professor associat a la UAB (1991-1993), d'Història Econòmica. S'està un any a l'Escola d'Empresarials de Sabadell i el segon al Campus de l'Autònoma. En inaugurar-se la FUB en empresarials entra com a professor contractat d'Història Econòmica fins a l'any 1995. Dos anys abans, el 1993, havia obtingut un destí definitiu a l'institut de Sant Vicenç de Castellet i es va casar amb Raquel Martin, amb qui tenen dos fills: Antoni i Clara. A principi del 1994 agafa un contracte de titular interí d'escola universitària com a professor d'Història econòmica, a l'actual facultat d'Economia i Empresa, que aleshores dirigia Jordi Nadal. Treballa a l'Escola de Relacions Laborals (abans anomenada de Treball Social) i a l'Escola d'Empresarials. S'encamina cap a la Universitat, però no manté el contracte, de manera que el 1995 retorna a l'educació secundària. El curs 1995-1996 fa de professor a l'institut Guillem Català. Aquell 1996 passa a l'institut d'Artés, com a professor de Secundària, on s'estarà fins al 2004.

Obté un permís d'un any per fer un treball sobre el patrimoni industrial, que posa al servei d'altres professors. Un antic professor de l'Autònoma, Josep M. Benaul, l'anima a fer el màster en Història i Institucions Econòmiques, que feien conjuntament les universitats de la UAB i la UB. A l'assignatura d'Història del Treball coneix la professora Carmen Sarasúa, que li dirigeix el treball DEA (Diploma d'Estudis Avançats), previ al màster, que presenta el 2007. En l'etapa d'Artés, conclou el guió tècnic del Museu de la Tècnica de Manresa, entre el 1994 i el 1998 i comença a fer investigacions d'empreses privades manresanes com ara Perramon i Badia el 2001 o Ausa el 2006. El 2004 presenta la

Història de la Cambra de Comerç, conjuntament amb la historiadora Gemma Rubí i el 2005 la *Història del Col·legi d'Enginyers Tècnics i Industrials de Manresa*. El 2007 participa en un estudi de Patrimoni Industrial del Bages, amb Jaume Serra, Esteve Serra, l'arquitecta Lucía Juárez i l'arxiver Jordi Torner. Del 2005 al 2007 treballa a l'institut Alexandre de Riquer, de Calaf, però a causa d'un accident, ha de fer rehabilitació i tan sols hi pot exercir durant un trimestre. Després passa a l'institut Gerbert d'Aurillac, de Sant Fruitós de Bages. El juliol del 2008 fa l'assignatura d'Història de l'Empresa, en substitució d'un professor de baixa, a l'Escola d'Empresarials de Sabadell. Amb plaça d'associat s'hi estarà fins al 2011. Amb les retallades de la crisi, s'eliminen les places de professors associats i li toca marxar.

És coautor del Catàleg Arquitectònic i Patrimonial de Manresa (2008-2011), dirigit per l'arquitecte Antoni Vilanova. El darrer trimestre del 2011 treballa amb el professor Dominique Barjot de la Universitat París 4 o Sorbona, especialista en Història de l'Empresa i Història Econòmica Contemporània, per completar la tesi doctoral. Actualment, treballa en la història de MISA, amb una anàlisi dels salaris dels manresans durant l'autarquia i en la comparació internacional de la difusió dels mètodes d'organització del treball als anys 1950 i 1960. És membre de la redacció de la revista *Dovella* i responsable de la secció *Patrimoni ciutadà* a **El Pou de la gallina**. Fins ara ha publicat cinc llibres, és autor de diversos opuscles i quaderns, i també de 20 capítols de llibre. Té una quarantena d'articles de revista a *Regió7*, al Butlletí d'Arqueologia Industrial i de Museus de Ciència i Tècnica, *Enginyeria XXI*, **El Pou de la gallina**, *L'Erol*, *Dovella*, Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, *Plecs d'història local* de *L'Avenç*, *Revista d'Història Moderna*, Miscel·lània d'Estudis Bagencs, Revista de Llengua i Dret... Comunicacions i informes en trobades i congressos científics, diversos projectes d'investigació competitius finançats com ara *El treball femení a Manresa* o l'*Estudi del patrimoni industrial de Manresa. Història, arquitectura i proposta de rutes turístiques*. També ha participat en activitats de gestió i assessorament científic en arxius i museus; en grups de recerca, associacions d'Història i Centres d'Estudis, i en comitès científics i organitzatius de jornades i congressos.

quadern obert

Josep Morral

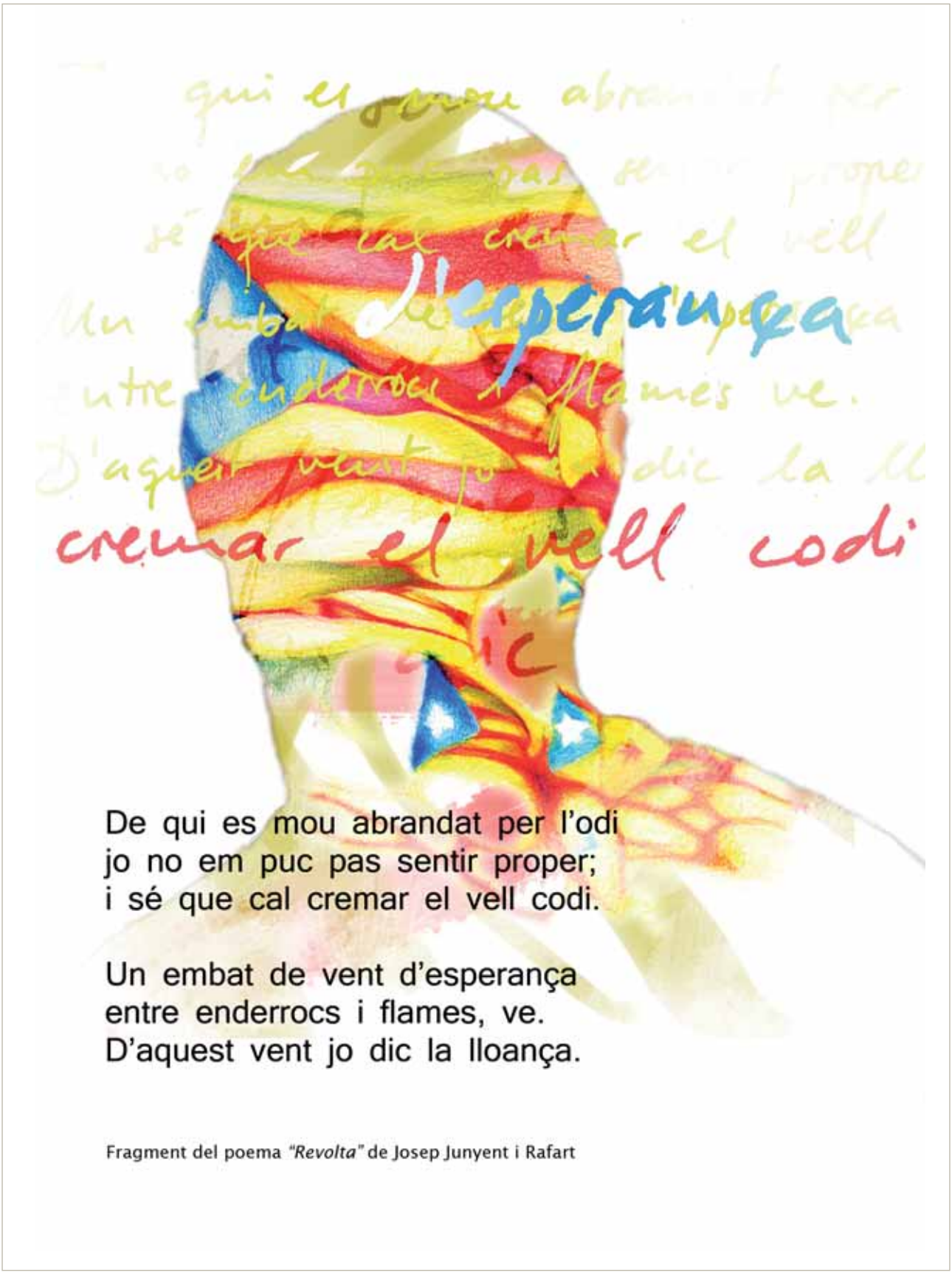

De qui es mou abrandat per l'odi
jo no em puc pas sentir proper;
i sé que cal cremar el vell codi.

Un embat de vent d'esperança
entre enderrocs i flames, ve.
D'aquest vent jo dic la lloança.

Fragment del poema *"Revolta"* de Josep Junyent i Rafart

Anna Navarro

Tot és a punt per a l'estrena del musical 'Estimat Agustí'

'Estimat Agustí' és el títol de l'espectacle que, escrit i dirigit per Jaume Costa, s'estrenarà en el marc de la Febrada de Navarcles com a homenatge al prolífic escriptor Agustí Soler i Mas, traspassat fa deu anys.

Un dels assaigs del musical, que s'estrenarà el febrer vinent. A la foto petita, Agustí Soler i Mas

Tot va començar a principis d'aquest any, quan el guionista, actor i director Jaume Costa rebia l'encàrrec de l'Ajuntament de Navarcles d'escriure un guió teatral per a la Febrada de l'any vinent. La Febrada, denominació amb què es coneix l'obra teatral anual de temàtica navarclina i que es representa durant la festa major d'hivern del poble, al febrer, compta amb una dilatada trajectòria de representacions teatrals. Es tracta d'una tradició escènica, iniciada el 1990, a iniciativa del mateix Agustí Soler i Mas, que n'assumí el guionatge i la direcció durant els anys següents. Totes les Febrades reuneixen el mateix requisit: tractar una temàtica del poble. Enguany, tenint en compte el vincle de Soler i Mas amb el poble i coincidint amb el desè any del seu traspàs, al Jaume Costa no se li va acudir millor temàtica que plantejar una Febrada en homenatge a la persona i l'obra d'Agustí Soler i Mas. Serà un homenatge ben especial, per tal com Soler i Mas disposarà d'una proposta escènica en la qual es repassarà la seva trajectòria vital i artística durant la seva etapa navarclina.

Soler i Mas va néixer a Manresa el 1939. Al cap dels anys, però, i a causa de la feina, que l'obligava a desplaçar-se a diverses poblacions, tals com Sant Joan de Vilatorrada, Súria i Calaf, decideix instal·lar-se a Navarcles, lloc on fixarà definitivament la residència. Ja de ben jove, Soler i Mas va participar amb l'entitat benèfica Arte, alegría y caridad, on feia representacions humorístiques amb altres joves en hospitals, sanatoris i manicomis. Fou precisament en aquesta agrupació que va coincidir amb l'autor del seu homenatge, l'artista Jaume Costa.

Durant la postguerra, Soler i Mas, juntament amb un grup de joves de Manresa, van decidir recuperar la tradició de la Innocentada. I així en va ser el responsable molts anys, fins a arribar a ser l'autor i director de prop de 45 innocentades. Cap als anys 70, va establir-se a Navarcles, i ràpidament allà també es vinculà amb el món escènic, primer com a actor i posteriorment com a guionista.

L'obra

Jaume Costa, que ja ha escrit guions d'altres Febrades i Innocentades, i que ara es troba també interpretant *Com us deia el rei està fomut*, sobre textos de Serafí Pitarra, va decidir escriure l'obra en homenatge a l'autor pel vincle que els unia. *«Em fa una il·lusió especial perquè crec que a ell li agradaria i me l'aprecio molt»*, comenta Costa.

Tanmateix, l'autor i director de l'obra, va voler tenir abans que res el consentiment i el vistiplau de la família de Soler i Mas. La seva acceptació va ser immediata i des del principi li van facilitar tota la informació necessària. El pas següent era plantejar l'obra, però Jaume Costa ja ho tenia clar: seria un musical. Per molts motius: perquè en les obres de Soler i Mas sempre hi ha hagut molta música, perquè és un gènere que resulta atractiu i perquè finalment és un repte afegit. *«Si escriure o dirigir una obra és difícil, un musical encara ho resulta més»*. Per aquest motiu compta amb un equip que li ha facilitat la feina i l'ha ajudat a

donar-hi un punt més de qualitat, gràcies a David Martell, músic i compositor de totes les peces inèdites de l'obra; Loli Rubio, que coordina les coreografies dels balls, i Anna Costa, que dirigeix la part musical.

Una de les moltes petjades que va deixar l'Agustí a Navarcles és la pluralitat de la participació en les seves obres. És a dir, donava la benvinguda a totes les persones a qui els feia il·lusió participar-hi, haguessin intervingut en alguna obra teatral o no. En aquest sentit, podem dir que l'Agustí va ser un gran promotor de la vida teatral al poble perquè feia sentir còmode i propera a tota la gent que hi participava, des de gent de la coral, l'esbart, el casal… En Jaume ha volgut seguir amb la seva premissa i en l'homenatge *Estimat Agustí* hi ha 42 actors, cantants provinents de diferents àmbits i 11 ballarins. Hi ha participants que vénen del grup de teatre, alguns de l'esplai navarclí, altres que surten a l'espectacle dels botiguers... Vol aglutinar, en definitiva, tothom del poble a qui li ha vingut de gust o té il·lusió pel projecte.

Punt de vista

Els espectadors que acudeixin a l'auditori de Navarcles, que porta el nom de l'Agustí, trobaran una obra que sobretot parla de l'autor, la seva creativitat i la seva relació amb el poble. Prioritzant-ne la seva figura com a autor i descobrint-ne el seu procés creatiu. Una mostra que evidencia aquest fet, és la primera escena de l'obra: l'Agustí escrivint, buscant inspiració per crear una Innocentada. Com que la temàtica de l'obra no pot estar deslligada del poble i de la seva gent, en Jaume no podia passar per alt les reaccions habituals de molts dels seus habitants davant l'arribada d'un nouvingut com va ser l'Agustí en el seu moment. Cal tenir present, a més, que en els anys 70, tothom sabia qui era l'Agustí, ja que dirigia les

Un altre assaig de la representació

Innocentades de Manresa. Per tant la curiositat, l'expectació i els rumors que van sorgir vinculats a la seva persona, foren notables. «*No puc suportar l'expressió típica: M'han dit que…*», comenta en Jaume, en relació a molts comentaris que sovint es fan de gent quan no es coneixen prou i es jutja a partir del que s'ha sentit o s'ha dit. No obstant això, aquesta mirada escèptica que tenien alguns davant la seva arribada, va quedar ràpidament esborrada quan coneixien més de prop l'Agustí. Un home proper, rialler, que inspirava confiança i amb qui de seguida la gent trobava complicitat i estima.

La relació de Soler i Mas amb Navarcles va començar amb la seva feina a l'oficina de la Caixa de Pensions i es va intensificar amb l'encàrrec de l'obra per la festa major, la Febrada. L'obra vol ser al mateix temps una manera d'explicar a tots els assistents qui era el personatge que posa nom a l'auditori del poble. Un auditori que, malauradament, no va poder veure finalitzat, però que resulta l'emblema dedicat als seus èxits i al vincle que tenia al poble. *Estimat Agustí* vol adreçar-se a totes aquelles persones que el van conèixer, per retre-li un homenatge teatral; i al mateix temps, també es vol dirigir a tots aquells que no el van conèixer però que es poden sentir fàcilment emocionats i atrets per la historia que s'hi explica. Es tracta, doncs, d'una peça teatral pensada perquè la figura d'Agustí Soler i Mas torni a reviure com a persona i com a autor.

Des de mitjans de setembre s'està assajant l'obra, les coreografies i les cançons, «*dalt de l'escenari notes que tothom hi aboca molta energia, ja que saben que entre les mans hi tenen un espectacle gran i hi posen tot l'esforç*», apunta el Jaume. En total, el dia 14 de febrer, dia de l'estrena, seran prop de 60 persones que ho donaran tot perquè l'espectacle sigui fresc, dinàmic, divertit i sobretot, emotiu.

La música

No es podia concebre un homenatge teatral a l'Agustí sense música ni humor. Per tant es tracta de dos ingredients imprescindibles. La música, com a primera instància de l'obra es veu representada per sis cançons inèdites compostes per David Martell i amb lletra de Jaume Costa. Hi ha, però, dues peces musicals clau i que configuren el fil argumental de l'obra segons el David, que són *Escriure* i *Paper en blanc*, ja que remarquen l'eix vertebrador de la peça teatral centrada en el procés creatiu de l'autor. «*Totes les peces ja estan acabades i enregistrades des del juny passat i s'acompanyaran del cant, que serà en directe*», explica el David. La tipologia de les melodies és variada, des de més orquestral a cabaret, i també es podrà gaudir de la representació i adaptació d'una cançó de Lluís Llach.

Del 14 al 17 de febrer es podrà assistir a la representació d'aquest homenatge, teatral i musical, que vol recordar Soler i Mas com un impulsor cultural, però sobretot com una persona que va saber acostar el teatre al poble. Molts navarclins deuen el coratge d'estar dalt l'escenari a l'Agustí. Al febrer hi pujaran per donar-li les gràcies i recordar-lo amb humor. Tal com els hagués ell: tots representen una empremta del poble; tots n'escriuen la seva història.

Lluís Virós
Foto: Francesc Rubí

Masia i capella de Can Font de la Serra

Aquest conjunt rural ha quedat inclòs en la trama urbana i recentment ha estat rehabilitat i recuperat com a espai públic de la ciutat. Can Font és una masia d'origen medieval construïda en el paratge de la Serra, vora el camí de Santpedor. El principal ramal de la Sèquia hi passava just al costat des del final del segle XIV i, possiblement per això, es va construir en aquell indret.

El conjunt està format per una masia ja documentada el 1413, molt modificada posteriorment, i una capella bastida el 1763.

La masia és de planta rectangular, té planta baixa, primer pis i golfes i està coberta amb una teulada a doble vessant. Es troba orientada a migdia, on té la majoria d'obertures i una porta de mig punt amb dovelles grans i allargades. La teulada està envoltada per un carener. Les finestres són d'estructura rectangular i estan emmarcades amb carreus de pedra. Al costat sud-est de la casa hi ha un edificació de planta baixa amb dos contraforts exteriors que conté un antic celler.

La capella de la Puríssima de can Font de la Serra és de planta rectangular i té un absis semicircular orientat al nord. En la façana principal hi ha la porta, d'estructura rectangular i amb la data de 1763 a la llinda, i dos ulls de bou de mides diferents. La teulada, a doble vessant i amb barbacana, està coronada per un petit campanaret d'espadanya.

El conjunt ha estat adquirit per Aigües de Manresa, que l'ha rehabilitat com a arxiu i centre cultural, amb la recuperació de tots els espais i la instal·lació d'exposicions sobre l'aigua i d'aules i laboratoris didàctics. La façana s'ha arrebossat de nou i a l'extrem sud-est s'hi ha instal·lat una roda hidràulica del segle XIX procedent d'una antiga fusteria de la carretera de Cardona.

El catàleg de patrimoni de Manresa protegeix el conjunt (façanes, cobertes, obertures i estances originals) i el seu entorn immediat per la seva importància històrica i permet explicar el paisatge del regadiu del voltant de Manresa.

Lluís Virós és membre de l'equip de redacció del catàleg de Manresa

propostes

MÚSICA Jofre Fité

Jazz del bo

El Madujazz, al carrer de les Campanes, 2, s'ha convertit per mèrits propis en el local de referència dels aficionats i músics de jazz. A més de les jam sessions que s'hi fan cada dijous, cada mes acull un o dos concerts de grups i artistes consolidats del jazz. El dia 23 de desembre hi actuarà el duet Black in Blue, format per la cantant Celeste Alias i el guitarrista Santi Careta (entre d'altres, guitarrista d'Ass Trio). El grup proposa una revisió de temes de les grans cantants de jazz, Abbey Lincoln, Nina Simone i Billie Holiday, per apropar-les a un nou públic. La veu dolça d'Alias i la guitarra virtuosa de Careta donen lloc a aquesta afortunada combinació. No us ho perdeu.

CINEMA David Torras

La natura apassionada

Emily Brontë només va escriure una novel·la: *Cims borrascosos*. Publicada el 1847 i rebuda amb certa indiferència, van haver de passar molts anys fins a convertir-se amb el clàssic de la literatura anglesa que avui coneixem. *Cims borrascosos* ha servit d'inspiració per a multitud d'obres en diferents disciplines. En cinema se'n coneixen moltes adaptacions, segurament les més conegudes són les de Wyler, Buñuel i, entre les més recents, la de Peter Kosminsky amb Juliette Binoche i Ralph Fiennes de protagonistes. Ara ens arriba la d'una directora anglesa, Andrea Arnold, autora de la destacable *Fish Tank* (2009). Rodada amb càmera en mà, amb una fotografia brillant i un tractament del so prodigiós, aconsegueix desprendre's per primera vegada del pòsit clàssic que tenien les versions anteriors. L'elecció d'un actor negre per fer del jove Heatcliff es revela com un encert, ja que a la novel·la és gitano, com també ho és el caràcter salvatge i carnal de la Cathy, en total concordança amb els paisatges que els envolten. Aclamada per crítica i públic, la pel·lícula es podrà veure a Manresa, al teatre Conservatori el diumenge 16 de desembre, a dos quarts de set de la tarda, en la sessió de Cineclub.

TEATRE Rosa Clarena

Una bèstia a l'escenari!

El comiat de Sergi Belbel com a director de TNC no podia ser millor. Amb *La Bête* de David Hirson, la darrera obra que hi dirigeix, Belbel tanca una etapa d'una manera memorable. En doble funció (15 i 16 de desembre) i a la sala gran del Kursaal, en podrem comprovar el perquè. La cort francesa del segle XVII és l'escenari de la rivalitat entre dos actors, l'elegant i mesurat Élomire, director de la companyia del Príncep Conti, i l'esbojarrat Valère, un artista de carrer satíric i descarat. L'un i l'altre representen dues maneres d'entendre l'ofici teatral, un enfrontament que dóna peu a diàlegs incisius i rèpliques tan ràpides com enginyoses. Una comèdia en vers que gairebé no s'ha pogut estrenar a l'estranger per la dificultat de traduir-la. Gràcies a la mà de Joan Sellent amb el vers català, de Sergi Belbel a la direcció i d'una extraordinària companyia encapçalada per Jordi Boixaderas, Abel Folk i Jordi Bosch, *La Bête* (en substitució d'Anna Lizaran) posa èmfasi en l'humor, sense oblidar un interessant debat entre el teatre culte i el teatre popular. Molts espectadors que l'han vist deixen dit a les xarxes socials que *La Bête*, és una de les millors obres dels darrers temps a la cartellera teatral del país. No deixeu de comprovar-ho vosaltres mateixos i no falteu a la cita del Kursaal

ART Maria Camp

Llibres d'artista

Tots sabem què és un llibre. I sabem què és un artista. Però... Sabem què és un llibre d'artista? És un objecte artístic que té forma de llibre? És una forma de creació i d'expressió? Ara podrem descobrir-ho a l'exposició *Passant pàgina. El llibre com a territori d'art*, que es podrà veure al Centre Cultural el Casino fins el 6 de gener. I ens adonarem que no és una mostra de llibres, o de llibres d'art, sinó una exposició d'art contemporani feta de llibres. I és que el llibre va néixer com a forma d'expressió artística a la segona meitat del segle XX, i avui dia manté una important vigència entre artistes i creadors gràfics. L'exposició recull aquest trajecte amb obres de grans clàssics i també dels artistes més actuals, presentant-nos grans línies de treball com el llibre il·lustrat contemporani, el quadern d'artista o el mateix llibre d'artista. I sense perdre el fil de la nostra descoberta i per trobar més respostes a l'enigma, no ens podem perdre l'exposició *Sondes de paper* a l'Escola d'Art de Manresa. Un projecte de Ferran Cerdans que aglutina artistes del Bages i del Berguedà.

Jaume Puig

L'atur ja era un problema

L'any 1987 el percentatge de gent aturada a Catalunya respecte de la població activa era del 21,5% (molt similar al registrat el novembre del 2012, que és del 22,5%) i un xic per sota de l'espanyol, que ratllava el 22%, mentre que la mitjana europea es movia al voltant del 10%. Al Bages, la taxa d'aturats havia passat del 15 al 20% en sis anys, i en la franja d'edat compresa entre els 16 i els 24 anys pujava pràcticament a la meitat del cens.

En el reportatge central del número 8 de la revista, elaborat per Joan Morros i Jordi Sardans, s'informava que a Manresa hi havia uns 5.000 aturats, dels quals només un 43% cobrava subsidi d'atur. L'índex més alt corresponia al barri de la Font dels Capellans (10,5%), Sant Pau (10,2%), el Xup i la Balconada (9,3%) i el Barri Antic (9,1%). A la segona planta de l'Ajuntament de Manresa funcionava el Servei de Dinamització Socioeconòmica, amb l'objectiu de treballar en la informació i formació per a persones en atur. La interinitat en el treball era el denominador comú de la majoria de contractes que es feien i era una de les principals queixes dels portaveus dels dos grans sindicats, CCOO i UGT. A més dels anuncis a la premsa, les ofertes de treball s'oferien a les vitrines de Publicitat AS, Gestoria Rius o Clarena.

Competència en el dial

El 14 de desembre de 1987 apareixia una nova oferta en el panorama radiofònic manresà: Cadena 13-Manresa, al 92.7 de la FM –ara en mans de la COPE–, el gerent de la qual era Anton J. Solano. Les altres emissores eren Ràdio Manresa, vinculada des del 1963 a la cadena SER, i Ràdio Ciutat, hereva de dues experiències anteriors: Ràdio Llamborda (nascuda durant la Festa Major del 1981 i tancada pel consistori l'any 1985) i Ona7. En el reportatge elaborat per Josep M. Freixa i Jordi Torra, tant Solano com Ignasi Ribas, impulsor de Ràdio Ciutat, definien Cadena 13 i Ràdio Ciutat com a eines de catalanització, davant de «l'absoluta castellanització de l'oferta radiofònica a l'abast dels manresans».

Viure dels morts

Un reportatge polèmic d'aquell mes va ser *Fontal: viure dels morts*, guanyador del premi Lacetània 1988. S'hi denunciaven les irregularitats en la gestió de l'empresa Fontal, creada l'any 1982, com a fruit de la fusió de les dues funeràries existents: Funeària Fontanet (56%) i Funeària Alcañiz (44%). Inicialment es preveia que l'Ajuntament assumiria el 10% de les accions de l'empresa, com a element de frontissa, però el govern municipal socialista va optar per la concessió en règim de monopoli del servei funerari. El febrer de 1986, la família Alcañiz havia interposat una querella criminal contra Jaume Fontanet, per apropiació indeguda, estafa, malversació de fons i falsificació de documents públics. Després de la venda de l'immoble de l'empresa a Frip, SA, formada per socis de la funerària oposats a altres accionistes com Ladislau Velasco, Coloma Alcañiz i M. Carme Marín, exesposa de Jaume Fontanet, el juny de 1987 l'empresa acomiadava Ladislau Velasco. Paral·lelament, les associacions de veïns reclamaven a Fontal claredat en la facturació i poder aclarir què cobria el «servei fúnebre» i el reportatge remarcava el paper jugat pel soci de la funerària Josep Soler Puig, proper a l'Opus Dei, afiliat feia poc al PSC i escollit delegat sindical per UGT a l'empresa.

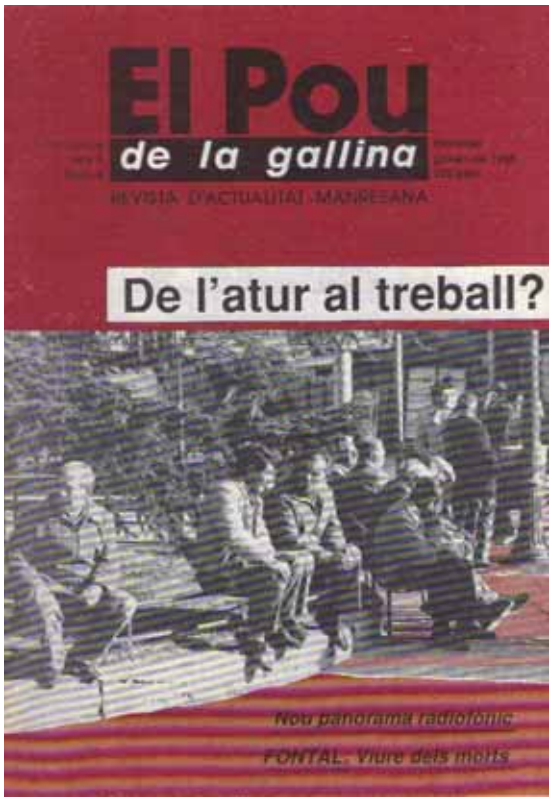

Façana de la funerària Fontal, el 1987

Ignasi Torras i Garcia

La nevada de Nadal de 1962

El dia 24 de desembre comencen les festes de Nadal, Cap d'Any i Reis. Els infants són els que esperen les festes, i els grans també. Remembrança de quan anaven buscar molsa i boix. Reunits a la llar pairal, cantant i recitant poesies davant el pessebre. I la vetlla de Nadal a la missa del Gall, abrigats fins al cap. Aplegats entorn la taula, la coca, els torrons, les neules... Nadal, és bonic si hi ha una mica de neu. «La neu que al camí hi ha, la calor ja la fondrà...»

Poc abans de la missa del Gall de l'any 1962, començà a caure una pluja, seguida de borralls de neu. A la sortida de missa, hi havia una catifa de neu. I nevava amb més intensitat. Aquell matí del dia de Nadal de fa cinquanta anys, la ciutat estava coberta de neu, uns quaranta centímetres, i continuava nevant, tant, que en alguns punts arribava a vuitanta centímetres. No circulava cap cotxe, el silenci era impressionant, i la temperatura entre 5 sota zero el dia de Nadal i 10 graus sota zero el dia de Sant Esteve. La gent no ho havia vist mai; persones de certa edat recordaven una nevada molt intensa amb mig metre de neu l'any 1928. Les autoritats, els Bombers, la Creu Roja, la Guàrdia Civil, la Brigada municipal, treballaven de valent per obrir pas a la circulació de persones i cotxes, i sobretot procurar l'accés a hospitals i clíniques.

El dia de Sant Esteve lluïa el sol. Molts manresans van sortir als carrers per fotografiar el parc de la Seu contemplant el riu, a Puigterrà, al passeig de Pere III, als jardins de la Piscina, a Santa Caterina... El transport de viatgers als pobles de la comarca quedà aturat. També el ferrocarril, tant la Renfe com els Catalans. Un tractor de les mines de Súria va obrir la comunicació amb Manresa i va fer possible el trànsit d'alguns vehicles amb cadenes. Es va repartir correspondència i assegurar la venda de pa. La Guàrdia Civil, a ple servei amb jeeps, va actuar allà on calgués, àdhuc traslladant difunts al cementiri. Tractors proveïts de pales van obrir camí per accedir als hospitals, altres van estrenar el tractor per interceptar el curs de la Sèquia en el terme de Balsareny. Es va obrir la carretera de Barcelona per Collbató i Montserrat. El tren funcionava amb màquines de vapor. Una senyora a punt de ser mare fou traslladada amb una llitera de campanya pels portalliteres de la Creu Roja.

Fotografia: Arxiu Comarcal del Bages

Els carrers nevats oferien un espectacle únic. La neu arramblada a les voreres hi estigué uns quants dies. De mica en mica es recuperava la normalitat. Fou un Nadal especial, únic, inoblidable.

www.guiamanresa.com
Guia Cultura, Social i Comercial de Ciutat de Manresa i de la Catalunya Central
Agenda, Espectacles, Festes, Anuncis, Comerços, Pobles, Música, Imàtges, Webs ...

restaurant_ www.noucherries.net
NOU
Cherries
Cap d'Any
Sant Esteve
Reis
cicós 71 bx Manresa 93 877 50 48

Per a anuncis en aquesta revista...
Clarena s.c.p.
PUBLICITAT
Urgell, 38 - Tel. i Fax 93 872 43 86 MANRESA

l'
café-restaurant
Menú migdia, de dilluns a divendres
9.50 €
Alfons XII, 26 - T. 93 872 51 72 - MANRESA

vins Alsina 1949
Ctra. de Santpedor 153-157
08242 Manresa
T. 938730673 - www.vinsalsina.com

Beirut
Especialitats Libaneses
c/ Baixada dels dretes 3, Manresa
938724736
www.restaurant-beirut.es

Frankfurt
les bases
Menjar per Emportar
Truca'ns.
Et prepararem la comanda perquè la recullis sense haver-te d'esperar
Muralla St. Francesc, 3 Tel. 93 876 92 24
Av. les Bases de Manresa 76-78 Tel 93 876 92 32

BAR JORSUS
(Antonio, exbodega Andaluza)
Obert tots els diumenges i festius
Ctra. de Vic, 185 - Manresa

sopars de duro

Eduard Merly i Guillem Puig

Navegant amb la Mar i en Manel

Lluny del centre de la ciutat i davant la tranquil·litat de la plaça de Cal Gravat, el Manel i la Mar cuinen unes tapes amb caràcter, mereixedores de ser dins d'un menú de degustació. Nosaltres hi farem una mossegada, però com que de tapes n'hi ha la mar, no serà ni de molt una mostra representativa de tot el que hi podreu trobar. Avui sopem a La Mar de Tapes.

Fem la nostra visita un dilluns i, tot i ser un dia que en principi hauria ser fluixet, ens acompanyen vuit persones. Això ja denota alguna cosa. La curiosa representació de la carta fa estalviar material innecessari i ens haurem de fixar amb la paret del fons on amb guix, i sobre pissarra, trobem escrites totes les tapes, postres i vins. La gràcia del restaurant recau, en gran part, en l'elecció d'ingredients de temporada per la confecció del plat, on el producte fresc ressalta amb totes les seves virtuts. En aquest cas, per exemple, trobem diverses racions amb bolets cuinats de diferents maneres i carxofes explotades al màxim. Evidentment que si busquem les tapes clàssiques, com ara el pop a la gallega, el lacon, les braves o unes croquetes també les hi trobarem, però ja gaudiran d'un tret característic especial i potser, sense anar més lluny, serà perquè les haurà cuinat la mateixa Mar o el Manel, coneixedors de tots el secrets de cada tapa apuntada per ells en aquella pissarra.

Ens comenten que el pop a la gallega els queda realment bo, i també les croquetes de carn d'olla o la patata amb ou i foie. Serveixen uns daus d'entrecot molt temptadors i uns pinxos de llagostins presentats d'una manera molt original. No hi falten els xipironets, les cloïsses i les anxoves de l'escala. Però és que també hi podem trobar un llom de tonyina, uns peus de porc a la brasa o una botifarra esparracada. Això sí, tot plegat presentat en forma de ració, o de *platillu*, pensat especialment per compartir entre dos, tres o els que faci falta.

Parlem amb el Manel, que resulta ser un persona francament agradable i sincera, que et diu les coses tal com ragen. Això ens agrada i ens deixem endur per les seves recomanacions. Aquesta manera de fer, senzilla i clara, es deu encomanar a la manera de cuinar, ja que les xips de carxofes o el saltejat de llenegues i fredolics que ens serveixen vénen de la manera més simple, sense salses ni condiments que emmascarin el gust dels ingredients. I ja no tant per la frescor, però si pel punt ideal de cocció de cada ingredient, seria el cas de la patata amb ou i foie, que combina la cruixentor del tubercle amb la untuositat de l'ou i el foie fresc, i marcat volta i volta, deliciós. La carta de vins és correcte i fins i tot podem acompanyar l'àpat amb un bon cava, ideal per a les tapes més marítimes.

Sortim del restaurant amb el convenciment que per menjar bé no cal ni pagar molt ni demanar menges molt selectes. De vegades més val saber quin gust té allò que mengem i deixar-nos dur per aquest mar de sabors.

RESTAURANT LA MAR DE TAPES
Preu mitjà de la ració: des de 3 fins a 14€, en funció del producte i de la temporada. Plaça Cal Gravat, núm. 3-4. Tel. 93 8362921. Horari: dinars i sopars de dilluns a dissabte. Diumenge només dinars. Cuina: tapes i racions, amb producte fresc i matèria primera de qualitat.

Vins del Bages

Més que paraules 2008

Aquest celler de petita producció, que continua l'activitat de Jaumandreu, està situat al terme municipal de Fonollosa. Disposa de 60 hectàrees de vinya pròpia i té una perspectiva més moderna i actual d'entendre el vi, sense oblidar la tradició vinícola del Pla de Bages, que des del segle XVII produeix vins amb marcada personalitat.

Els vins s'elaboren a partir de la collita pròpia amb un respecte total a l'entorn natural que envolta les vinyes. Ens ofereix uns vins moderns amb arrels centenàries, excel·lents per gaudir-los en una bona taula. Més que paraules 2008 és un vi negre elaborat amb les varietats Syrah, Merlot i Cabernet Sauvignon, amb una criança de deu mesos en barriques de diverses procedències. Es troba en la seva màxima plenitud. Expressa les notes dels boscos que envolten la vinya amb una bona càrrega de fruita negra, tot mantenint la fusta en segon terme, com mana un concepte modern del vi.

És un vi per gaudir-lo menjant i també és perfecte per fer una copa amb els amics.

Marc Ávalos Sánchez
Sommelier i propietari de La Vineria

fanal de cua

Llorenç Capdevila

Joan Sales

El passat 19 de novembre va fer cent anys que va néixer l'editor i escriptor Joan Sales, una de les personalitats més influents de la literatura catalana del segle XX. Com a editor va fer possible, en part des de l'exili, la publicació d'algunes de les obres cabdals de la nostra literatura. Gràcies a ell van publicar-se les *Poesies*, de Màrius Torres o, més endavant, en l'extraordinària col·lecció «El club dels novel·listes», de Club Editor, les novel·les de Llorenç Villalonga i Mercè Rodoreda. A ell devem, per exemple, que *La plaça del Diamant* es tituli així, i no *Colometa*, com havia imaginat inicialment l'autora.

Com a escriptor, Joan Sales ha passat a la història gràcies a la imprescindible *Incerta glòria*, una d'aquelles obres que donen prestigi a una literatura. Des de la seva primera edició, l'any 1956, *Incerta glòria*, una monumental novel·la de novel·les, es va anar ampliant fins a la versió definitiva de 1971, que encara evolucionaria en edicions posteriors. És potser la més destacada de les novel·les que retraten la Guerra Civil des del punt de vista del bàndol republicà, i no s'està de remarcar la responsabilitat, en la derrota, dels defensors violents de l'anarquisme, en nom del qual es van cometre autèntiques atrocitats que van propiciar la defecció republicana de milers de catalans. *Incerta glòria* té una profunditat filosòfica i moral que li donen una gran solidesa. Sales va saber descriure l'horror de la rereguarda i va saber crear uns personatges de carn i ossos (Lluís, Trini, Cruells, Soleràs) que, passats els anys, mantenen intacta la força perquè, més enllà de la circumstància que viuen, són universals.

Joan Sales ha compartit centenari, aquest 2012, amb dos altres grans escriptors catalans del segle XX, Tísner i Calders. El 2013 serà el torn d'Espriu, la transcendència del qual esperem que no faci massa ombra al manresà Joaquim Amat-Piniella, que també mereix un any sonat.

Lluís Calderer

De virus i vacunes

Des de les darreries del segle passat, una de les armes emprades amb més persistència en contra de Catalunya és la condemna sense pal·liatius del nacionalisme com a causa de tots els mals. Aquesta actitud, però –ja prou sospitosa pel to agressiu i bel·ligerant amb què es presenta– porta implícita una contradicció en el fet que qui el condemna no diu que ell és també un nacionalista, però d'una altra manera. De fet, no hi ha nacionalisme sinó nacionalismes, uns de més o menys semblants i altres, fins i tot radicalment oposats i antagònics.

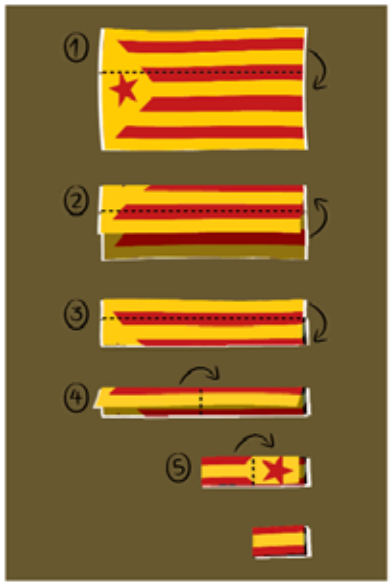

Dani Hernández Massegú

«Tal com les malalties no poden anul·lar l'existència de la salut, ni uns cossos malalts no poden anorrear els cossos sans, les derivacions nocives de la ideologia nacionalista no han d'anul·lar pas els aspectes beneficiosos del nacionalisme positiu». Són paraules de Jordi Ventura en la introducció del seu llibre *Sis rostres del nacionalisme a Europa* (Ed. Pòrtic, 2000), una vacuna valuosa i puntual contra el virus esmentat al principi. Mitjançant l'anàlisi rigorosa i clara del pensament i la praxi de figures representatives ens demostra a bastament aquesta pluralitat. Vegeu-ne només l'índex: Frederic Mistral, el nacionalisme impossible; James Connolly, el nacionalisme proletari; Franz Kafka, la nacionalitat no assumida; Edvard Kardelj, el nacionalisme plural; Adolf Hitler, el nacionalisme genocida; Philippe Pétain, el nacionalisme traïdor.

En els moments que estem vivint, recomanaria la lectura, o relectura, del primer, sobretot si tenim en compte, en el nostre país, l'augment electoral d'una actitud esquizofrènica molt evidenciada en la propaganda de Ciutadans. Aquest nacionalisme impossible és aquell que, a nivell popular, definí perfectament La Trinca en la lletra de la seva cançó *Corazón loco* i que en el llibre del qual parlem troba un paradigma en el poeta Mistral. Com diu Jordi Ventura: «Els avatars de la vida i les circumstàncies, havien dut Mistral a creure que tenia com a pàtries França i la Provença alhora. I dues pàtries són massa per a un sol home».

ELCULDELPOU

REVISTA D'OPINIÓ I OPINIÓ DESEMBRE 2012 - NÚM. 189

L'armada invencible del 25-N

No entrarem en una anàlisi profunda dels resultats de les eleccions del 25 de novembre perquè potser ens hi faríem mal. En tot cas, el que queda clar només observant el percentatge de participació és que un bon nombre de votants que bandejaven el sufragi en els comicis catalans es van mobilitzar per contrarestar el fervor popular independentista. I déu n'hi do de les conseqüències. Però, és clar, en poblacions com Manresa costa fer demostracions de força espanyolistes al marge del vot personal i secret. Es pot votar una opció espanyolista, però vestir-se d'espanyol i fer presència ja és una altra cosa. Potser per això, a la nostra ciutat i en el conjunt del país, el Partit Popular va demanar reforços. A Madrid, on hi ha un bon planter de seguidors de la religió FAES i de fidels a l'aznarisme. Com si es tractés d'una excursió o una croada, una cinquantena de militants del PP de Boadilla de Monte van desembarcar a la nostra ciutat per fer d'apoderats del 25-N. De seguida, la notícia va córrer per la xarxa i la gent va començar a retratar-los a tots els col·legis com una espècia exòtica exhibida a la Catalunya profunda. Val a dir que la seva presència va generar més urticàries que no pas aplaudiments. Potser per això, l'alcalde de la localitat i diputat a l'Assemblea de Madrid, Antonio González Terol, va acabar denunciant que havia rebut insults durant la seva presència a Manresa. Que voleu que diguem... *Si no vols pols, no vagis a l'era*. O en boadillenc taurí: *Manolete, Manolete, si no sabe paqué te mete.*

BUGADA AL POU

QUINTÍ TORRA CORDONS

Espavilats

El mes passat, l'oficina de l'antiga agència de Viatges Iberia, reconvertida en Vibo Viatges, i que era al carrer dels Esquilets, va tancar de la nit al dia. Un fet que s'està convertint en massa habitual en aquesta ciutat, amb la crueltat en l'àmbit econòmic i laboral dels temps que estem vivint. L'agència, va tenir el detall –no sempre passa– de posar un rètol als vidres indicant als clients on es podien adreçar si tenien alguna gestió pendent per fer. Al cap de poc, als vidres del mateix establiment va aparèixer aquest paper que reproduïm dels viatges Stop Travel, del carrer Nou, oferint els seus serveis als jubilats per inscriure's als viatges de l'Imserso, ara que, per cert, la tercera edat sovint està més preocupada per alimentar fills i néts que per viure la *dolce vita* com anunciava una entitat bancària fa uns quants anys. És clar que l'actuació de Stop Travel no està prohibida i la podria haver fet a qualsevol agència, però córrer a penjar un trist paper com uns voltors a la caça dels clients que van quedar penjats a l'agència que havia tancat fa lleig, molt lleig.

Reforç escolar

I és que la cartelleria manual improvisada a façanes i parets dóna per a molt i descobreix grans veritats. Fixeu-vos en aquest paper que un lector va trobar enganxat pel carrer. S'explica tot sol. L'anunciant –en aquest cas una noia o

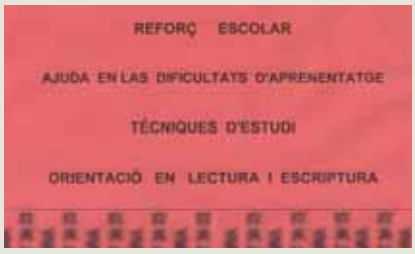

senyora– ofereix reforç escolar, ajuda en «*las*» dificultats d'aprenentatge i «*técniques*» d'estudi. I ho remata dient que també dóna lliçons d'escriptura. Personalment, i només veient la traça en la redacció del cartell, no la recomanaria pas a ningú. En tot cas, li recomanaria que s'adreci al Centre de Normalització Lingüística i s'inscrigui en un dels cursos que ofereix per escriure correctament en català. Després, potser ja estarà a punt per fer reforç a algú altre.

Una merda de cotxe

El següent cartell que reproduïm no destaca pas per les faltes d'ortografia. Està enganxat en l'interior d'un cotxe i la redacció és prou correcta... i explícita. Ja se sap que quan ens comprem un cotxe –tot i les recomanacions i la bona premsa que ens n'hagin pogut fer– sempre hi ha cert factor de sort. És a dir, hi ha imponderables mecànics i de components que no controlem i que, de vegades, converteixen el vehicle en un malson en el qual ja no hi tenim confiança. Sovint hi ha tanta mala sort que alguns conductors es desesperen. És el cas del propietari del vehicle de la foto, que puc intuir que ha estat condemnat –vull pensar que aleatòriament– a haver adquirit un cotxe totalment defectuós que només li dóna problemes. I en el rètol, fent parlar el mateix vehicle, en responsabilitza tant al fabricant com el taller concessionari que, pel que es veu, no han aconseguit que funcioni.

Falca i olé

Acostumats a sentir falques radiofòniques de ràdio local sempre tallades amb el mateix patró i les mateixes veus, una mica d'inventiva i sentit de l'humor sempre s'agraeix. Us recomano fervorosament un anunci de l'emissora Styl Clàssics en què es promociona la renovada Bodega Andaluza. L'aposta ha estat donar-li un estil d'allò més *cañí*. El locutor de Styl FM, Sergio Vázquez, va enregistrar la falca imitant la veu i l'estil del pare de Ràdio TeleTaxi, Justo Molinero. Entre tanta grisor i música lleugera, l'anunci convida a somriure, destaca i crida l'atenció que, de fet, és del que es tracta si es pretén que les promocions a través dels mitjans de comunicació funcionin. Després d'Òscar Andreu, a RAC1, i de Carlos Latre, el company Sergio Vázquez s'erigeix com un possibles successor del programa estrella de Ràdio RM i Ràdio TeleTaxi, que, per als poc introduïts, porta el nom d'*El Jaroteo*.

Vilamala al 'Fènix 11*23'

La pel·lícula *Fènix 11*23*, basada en la història del català Èric Bertran es va preestrenar a Manresa el 7 de novembre passat per iniciativa de diverses entitats i amb la presència al Bages Centre del productor, el guionista i els directors. Entre el públic hi havia el nostre amic, col·laborador i aucaire d'or, Joan Vilamala, que es va quedar de pasta de moniato quan, en una seqüència de la cinta, s'hi veu un correu electrònic de suport al protagonista que remet, precisament, Joan Vilamala de Manresa. No és l'única referència a la nostra ciutat que apareix en la pel·lícula. També s'hi evoca un acte d'homenatge i suport a l'Èric que li van fer a la ciutat quan van passar els fets l'any 2004. Tot i que té una distribució força limitada, té força èxit de taquilla i és una cinta de qualitat i molt fidel a la realitat.

La cervesa Higgs

Entre les iniciatives del país que, entre el mar de llàgrimes de la crisi, més acceptació estan tenint hi ha la consolidació de petites empreses d'elaboració de cervesa d'estil artesà. N'hi d'escampades per tot el territori, se'n fan fires, es pre-

mien les millors fórmules i hi ha imatges de marca i noms de productes per a tots els gustos. El referent bagenc d'èxit és Ca l'Arenys, on s'elaboren les cerveses comercialitzades amb el nom de Guineu. La gamma de la factoria comença a ser àmplia i, com és normal, cada cop que s'amplia la família de productes –o se'n va una edició especial com és el cas– es busquen segells que tinguin ganxo de cara als consumidors. L'ultima i brillant idea, que gira al voltant del científic britànic Peter Higgs, va ser del manresà Xavier Serra que, en conèixer la recerca del bosó per part de Higgs li va enviar un correu electrònic a la Universitat d'Edimburg on treballa l'investigador. A partir d'aquí, a través del col·laborador del professor Higgs, Alan Walker, va començar un intercanvi de correus en què els dos científics van suggerir el nom final de la cervesa, Higgs Boson Ale i, a petició del pare del bosó denominat la *partícula de Déu,* Ca l'Arenys va haver de certificar que la cervesa en qüestió estava a l'alçada de tan digne personalitat. És a dir, que Higgs no es va conformar a cedir el seu nom per a la comercialització d'una cervesa industrial de baixa estopa. Una comitiva de Ca l'Arenys, com reproduïm en la fotografia, es va desplaçar al CosmoCaixa de Barcelona –on el científic havia estat convidat per l'Institut de Física d'Altres Energies) a fer lliurament al mateix Peter Higgs de les primeres unitats de l'edició especial. Allà mateix, tant Higgs com el seu mediador Alan Walker, es van retratar amb una Boson Ale. Una iniciativa sensacional tant per la idea de Xavier Serra com per la bona rebuda i acceptació d'un científic tan prestigiós.

DES DE LA BUTACA D'EN VOLTAIRE

L'HOMENOT DE LA PIPA

I la castanyada...

Esdevingué castanya! Una castanya que han sentit a l'oïda i al clatell una part de la població del nostre petit país després de la darrera contesa electoral. Castanya i botifarra per als molt il·lustres xerraires i xerrameques, per no recordar els professionals de les enquestes, que es guanyen la vida opinant i pontificant sobre qualsevol tema que els ve a tomb en els mitjans de comunicació. Es van posar al davant d'aquest sentiment d'il·lusió perceptiva col·lectiva sense, com fora d'esperar en tan insignes predicadors, aportar elements de reflexió i de racionalitat. Quan l'emoció parla, fa cega la raó i enterboleix el cervell. El sistema límbic cerebral, lloc on les emocions i la memòria afectiva celebren ritus orgiàstics, han vençut el neocòrtex una vegada més a la part més moderna del cervell humà, la part més desenvolupada i que ens diferencia de altres animals no humans. Milers anys d'evolució i els sentiments menys racionals encara ens manen i passen per sobre de les estructures desenvolupades, amb tanta paciència per la pròpia evolució. La percepció del nostre entorn està ben modificada per elements externs i, sobretot, per la gran capacitat que tenim els animals humans per autoenganyar-nos. Percebem allò que volem, esperem i desitgem veure! De vegades sense estar en el desert albirem miratges! De ben segur és més agradable somiar i viure en una fantasia que mirar al voltant nostre i reconèixer que queda poc espai per a la política, que les forces econòmiques i els seus gestors tenen i exerceixen un poder fred, implacable i, fins ara, sense un corrent ideològic capaç de plantejar una oposició definida i a llarg termini. Davant de les falses percepcions només ens queda la racionalitat de les nostres idees, de les creences i els fonaments sòlids i autèntics del coneixement i d'exercir, mantenir un criteri propi. No siguem ramat, que no som cabres, ni cabrons, i, dissortadament, tampoc no tenim gaires bons pastors!

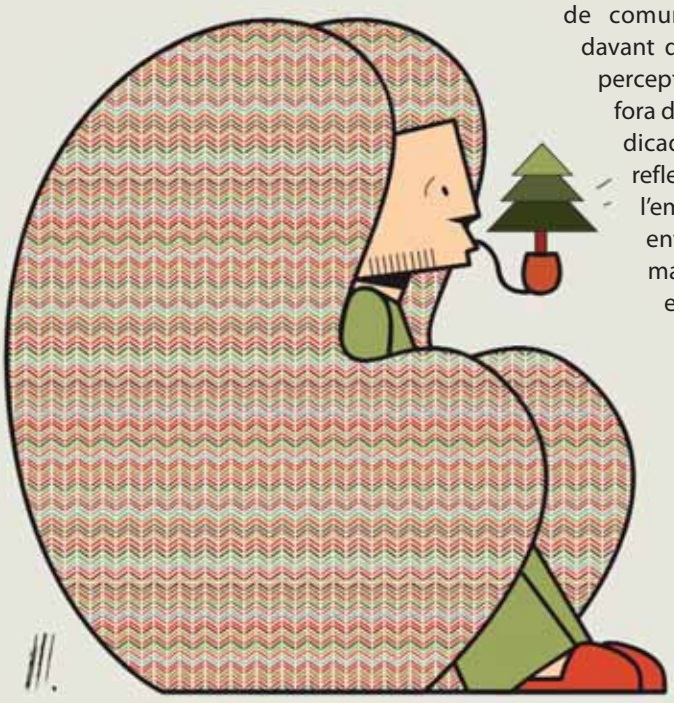

TANTA ROBA I TAN POC SABÓ

JAUME GUBIANAS

VA COM VA

LLUM DEGÀS

Ja no s'envien felicitacions!

Temps era temps, per aquestes dates, les petites llibreries de barri bullien d'adolescents que, amb les galtes vermelles de fred i els pràctics peluts, feien cua per comprar aquelles felicitacions tan de pessebre de Ferràndiz amb què els nens felicitaven altres nens de la classe, veïns, cosins i tietes Maries. Al revers de la imatge, amb bolígraf Bic hi escrivies sistemàticament el doble missatge de bon Nadal i feliç any nou. Els companys més creatius es feien ells mateixos les felicitacions, amb collages de cartolines de colors i paperets lluents, tot manllevant versos d'algun full de dietari, cançó o nadala. Però l'operació no quedava enllestida fins que les felicitacions, una vegada ensobrades, amb l'adreça i el valor del segell adequats, eren dipositades en aquelles bústies grogues i cilíndriques, de ferro massís i visera de gorra, que el motocarro de Correus buidava un cop al dia per al seu repartiment.

Perquè la felicitat fos completa calia també rebre'n dels altres. Sobretot dels amics més amics, tot esperant trobar-hi un senyal que les fes més íntimes i personals. Avui dia, aquestes felicitacions ja són peça de museu, i també en aquest àmbit les ones magnètiques han suplert el paper. Les noves felicitacions ara viatgen per canals virtuals i permeten la tramesa i la resposta en qüestió de segons. Curiosament, temps era temps teníem temps per a tot i ara que les noves tecnologies ens permeten estalviar més temps que mai ja no tenim temps ni per alçar la vista i adonar-nos de quin temps fa.

QUI NO CONEIX...

Gemma Puig

Sí, és clar, ara direu que la Gemma Puig és molt jove per sortir en aquesta secció. I amb tot, jutgeu si no s'hi ajusta perfectament! Us sona dels seus anys de monitora a l'esplai Maitips, a la carretera de Santpedor? Dels seus nadals, també monitora al Campi qui Jugui? O bé encara monitora a cursos de noves tecnologies per a la gent gran? La Gemma, és cert, ha fet una mica de tot. Però si la recordeu, prima i remenuda, d'aspecte fràgil –però amb els conceptes clars!– és sobretot per aquests disset anys com a membre d'El Galliner, de primer ajudant als muntatges, després d'acomodadora i ben aviat a les taquilles. La veieu rere el taulell del Kursaal o bé el del Conservatori? Segur que hi heu anat a petar més de dues i de quatre vegades, amb tot el seu estol de companyes, ara per un abonament, ara per una entrada anticipada, potser per fer un retorn o bescanviar una invitació... La Gemma s'ha fet gran oferint sempre les millors localitats disponibles. I ara que finalment han desaparegut les tradicionals cues i el públic sovint ja s'espavila des de casa amb internet, ella i totes les seves companyes són encara l'equip humà que us ho pot acabar d'arreglar. Fins i tot quan hom va tard! I el cas és que us ho arregla sense perdre ni calma ni compostura. Potser perquè, abans que taquillera, va ser tants anys monitora...

EL SENYOR RAMON

LO GAITER DEL CALDERS

Ja hem celebrat eleccions
i un cop més s'ha demostrat
–tret d'honroses excepcions–
que els partits tots han guanyat.
Al PP estaven contents
i fent gresca i fent bullícia.
amb el somriure entre dents,
van brindar cava amb l'Alícia.
Els d'Esquerra estarrufats
se'ls veia picant de mans;
han doblat els resultats,
són els segons aspirants.
Al PSC, no cal dir
que esperaven perdre més,
per això quan van sortir
tots estaven riallers.
També es veien triomfants
a la CUP i a Ciutadans.
Només els pobrets del SI
feien pena, oi que sí?
I què dir dels Convergents?
Que també estaven contents;
tot i que el pinxo d'en Mas,
ha estirat molt més el braç
que la màniga, ai las!

I com anem per Manresa?
Controlem bé la despesa?
De projectes no ens en manquen,
però als polítics els desbanquen
i els nyaps de l'Ajuntament
s'han de liquidar igualment.
Les sentències dels judicis
provoquen molts perjudicis:
Plaça Bages, Bonavista,
Escodines i demés.
La realitat és trista:
la ciutat no té calés.

Els botiguers per la Fira
han muntat el *Shopping Day.*
Un nou aire s'hi respira
i aquest nom sona molt *guai.*
Cal que siguem tan exòtics?
La nostra llengua no val?
Pitjor serà quan despòtics
ens recordin per Nadal:
«Qui no compra res no val!»,
i els més pobres diran alt,
com sant Josep a l'hostal:
«Senyors, no tenim un ral!».

La sinistra C-55

Benvolguts germans i germanes, ara que Convergència i Unió és en un punt de la seva història en què s'encreuen passat i futur i les urnes la castiguen, potser també és idoni plantejar que, en l'equilibri territorial i en les comunicacions entre Manresa i Barcelona, el pujolisme i –que Déu el perdoni– ens va fer més mal que bé. És clar que Juli Sanclimens va inaugurar l'autopista entre Terrassa i Manresa com un equipament futurista que ens obria a la *metropolitinitat*, però els anys i el pes dels interessos empresarials han demostrat que l'actual C-58 ha estat un bunyol car, infrautilitzat i vergonyós.

A ulls de l'Altíssim, i ja posats a fúmer-li pel broc gros, els interessos ocults de les concessionàries d'autopistes i el referent Abertis –capitanejat per un Salvador Alemany que assessora el president però escanya el seu poble– són una absoluta vergonya. La constatació que, a fe de Déu, els catalans som cornuts i paguem el beure. El resultat de tot plegat a la Catalunya central és una C-55 obsoleta, col·lapsada i sinistra. L'eix del Llobregat és la via de referència perquè, ho sap tothom i Déu ho avala, l'autopista i els túnels de Vallvidrera són una alternativa per als rics –que van a esquiar camí de la Cerdanya barcelonauta– i per als conductors de les poques empreses que, ara per ara, es poden permetre pagar peatges.

La resta de mortals –entre ells molts camions, transportistes i autònoms, circulen per la C-55 sense solució de continuïtat i n'augmenten el cabal de trànsit fins a la insostenibilitat. El traçat paral·lel al curs de riu té punts molt negres, és insuficient i pateix, constantment, les conseqüències de les temeritats de conductors que tempten massa la sort en una via excessivament perillosa. La *solució* transitòria per antonomàsia –Déu sap que la veig quan vaig a missa de vespre a Montserrat a purificar l'esperit– és instal·lar aquelles caixes de taronja llampant amb un radar (o no) a dins a fi i efecte de dissuadir la circulació dels vehicles a una velocitat massa elevada. Pessigolles a l'alta taxa de sinistralitat de la carretera en qüestió... Ara que no n'hi ha ni cinc, qualsevol plantejament de gran infraestructura sembla una broma. I la gran solució: el desdoblament, no és un bufar i fer ampolles. Ben sabut és que la fe mou muntanyes, però, en aquest cas, dubto que sigui capaç d'empènyer les de Montserrat i obrir una escletxa en el Baix Llobregat per facilitar el traçat d'un nou vial sense que costi un ronyó. Que Déu hi faci més que nosaltres...

(PcT®)
Personal corporal Training
34 e./ alum.Cos i dansa 30 / atur 25
horari a convenir
joan pons, entrenador corporal
www.joanponsfont.com # tel.649345577
L'economia del moviment aplicada al subjecte... on es donen els elements imprescindibles per produir un desbloqueig de la imatge.
Treball singular a mig camí entre una exercitació de mobilització física i un espai que s'obre, entre el cos i la paraula del subjecte "entrenant", fent servir una base consistent on el cos "fa d'un altre".
C/Talamanca, 3
C/Joan Brossa, 4
Social corporal Training
als 2 espais: 10 euros / a l'atur 5
Circuits i Silenci
es pot assistir al taller sense avisar i no la falta trucar
a Talamanca, 3 i a Joan Brossa, 4
dies i horaris a : www.cosidansa.info

GUINEU
CERVESA ARTESANA

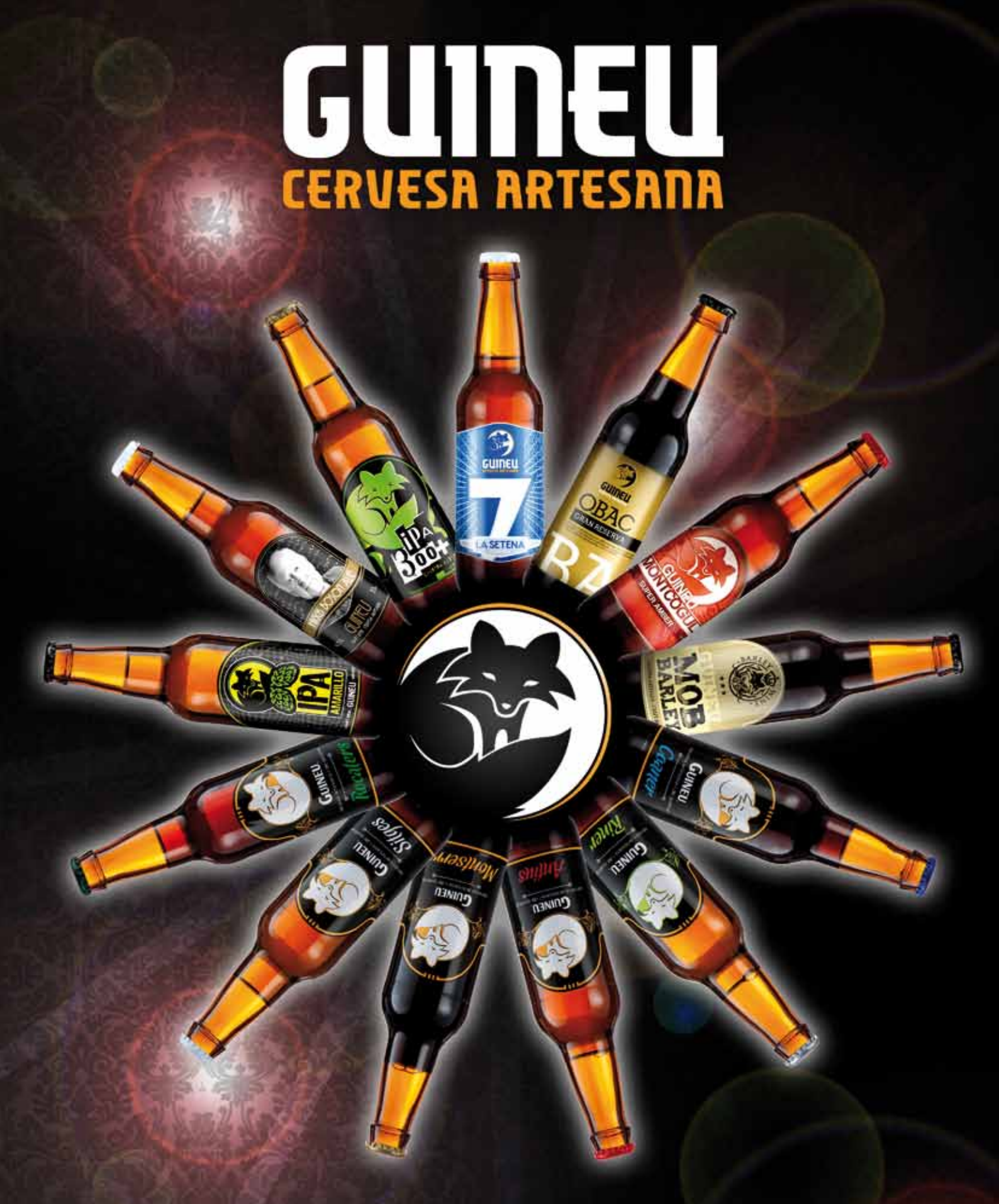

US DESITJA **BONES FESTES**

A GUINEU, FEM CERVESA ARTESANA INNOVADORA I DE QUALITAT

www.guineu.cat | info@calarenys.com | facebook.com/calarenys | twitter.com/cervesaguineu

Ajuntament de Manresa

Fira de Santa Llúcia

del 13 al 16 de desembre

Plaça Major
Baixada de la Seu
Plaça del Carme

Pessebre vivent al carrer del Balç
Dies 15 i 16
de 18 a 20 h

Organitzen:

Casal de Joves de La Seu

Ajuntament de Manresa

Manresa Medieval

Patrocina:

Carrefour